

De Korhaan

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

jaargang 51, nummer 3
augustus 2017

INHOUD

Van de voorzitter / van de redactie	3
koekoek	4
F. Tabois	7
Laarder waschmeer	8
Grijze gors	10
Aalscholver	12
Scholenproject	14
Kauw	15
Rietgors	18
Extremadura	20
Nestkastcontrole	22
Grutto	26
Westbroekse Zodden	28
Gedichten	30
Horsterwold	31
Bargerveen	32
Vogels onderweg	34
boekbespr. Merelpraat	35
Literatuur	36
Programma	37
gegevens vwg	39
achterpagina	40

Het werkgebied van Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

INFORMATIE

Contributie en lidmaatschap

De contributie van de vogelwerkgroep bedraagt minimaal €20,- per jaar. Het lidmaatschap is inclusief ons verenigingsblad De Korhaan. Leden uit één gezin, of samenwonenden kunnen huisgenoot-lid worden. De contributie is dan minimaal €7,- per jaar. Je ontvangt dan geen tijdschrift.

Opzeggen van het lidmaatschap graag vóór 1 november van het lopende kalenderjaar.

Schenken

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken is als ANBI aangemerkt en daardoor zijn uw giften onder voorwaarden aftrekbaar bij de Belastingdienst. Daarnaast kunt u in u testament een legaat opnemen ten gunste van de VWG. Het is gewenst dit wel met uw notaris te bespreken.

FOTO'S OP DE OMSLAG

Foto op de vooromslag: **Velduil**
Foto op de achteromslag: **Velduil**
Fotograaf: Hugo Weenen

Verenigingsorgaan van Vogelwerkgroep

Het Gooi en Omstreken
Verschijnt 4 x per jaar

Jaargang 51
nummer 3, augustus 2017
ISSN: 0929-8762

Redactie

Renee Beekman
Dick Jonkers
Jelle Hogenbirk
Hans Hover
Paul Keuning
Wobbe Kijlstra
Carla van Lingen
Rob Moolenbeek
Ton van den Oudenalder (ad interim)

Redactieadres

redactie@vwggooi.nl
Wobbe Kijlstra (ad interim)
Daltonstraat 212
1223 RV Hilversum
035 - 526 8281

Ledenadministratie

ledenadministratie@vwggooi.nl
Egbert Leijdekker
Dr. A. Kuyperlaan 18a
1402 SC Bussum
06 83567957

Advertenties

In overleg met de redactie

Drukkerij

BakkerBaarn

Inleveren kopij

Uiterlijk: 28e van de maand december, maart, juni of september

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren. De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Van de voorzitter

VOORZITTER

Ons 50e jubileumjaar met als thema 'vogels voor iedereen' is alweer halverwege. Na de succesvolle feestavond op 1 februari ging de aandacht vooral uit naar de meer op het publieksgerichte activiteiten, zoals een aantal publieksexcursies waarvan een deel ook in de Nationale Vogelweek.

Een bijeenkomst met burgemeesters en andere bestuurders uit de streek, hebben we niet door laten gaan, omdat onvoldoende deelnemers zich aanmeldden om er een geslaagde bijeenkomst van te maken. Wel zijn hier veel leuke contacten en nieuwe afspraken uit voortgekomen, zoals nog te organiseren veldexcursies met de verschillende gemeentebestuurders. Mede in het kader van ons 50-jarig jubileum hebben we op 5 juli bij de pier van Huizen een nieuw informatiebord onthuld. Op dit bord is een zijde geheel gewijd aan de vogels ter plaatse met foto's en tekst van leden van onze Vogelwerkgroep. Na deze onthulling

hebben we als Vogelwerkgroep samen met de gemeente Huizen, Staatsbosbeheer en Naerdincklant onze intentieovereenkomst getekend voor het behoud en beheer van de eilandjes bij dezelfde pier van Huizen. Een leuke mijlpaal na een paar jaar naar elkaar toe werken.

Ook het 'jubileumproject' gericht op jeugdeducatie is voortvarend van start gegaan. Hier zullen we snel meer van horen en lezen.

Nu even heel wat anders. Onze vereniging en haar veelheid aan geweldig leuke activiteiten draait op een heel brede groep aan mensen die het leuk vinden om actief te zijn binnen de vereniging. Uiteraard zijn er ook mensen, die een klusje na een tijdje ook graag weer aan een ander willen overdragen. Soms dient zich als vanzelf een opvolger aan. Maar soms is het nodig, dat we wat breder rond moeten vragen, wie het klusje voor een tijdje zou willen aan doen.

Op dit moment zijn we onder anderen

op zoek naar een opvolger voor Juun de Boer om (samen met Jan Mooij en Dirk Prop) de avifaunagroep te coördineren en deze in het bestuur te vertegenwoordigen. Ook onze penningmeester Egbert Leijdekker heeft aangegeven, dat hij aan het einde van dit jaar wil stoppen als penningmeester. Egbert heeft een perfect georganiseerde boekhouding en ledenadministratie neergezet. Dus wat dat betreft een gespreid bedje voor de nieuwe penningmeester. Ten derde is de redactie van de Korhaan op zoek naar een of meerdere mensen, die bijvoorbeeld de meer organisatorische aspecten (eindredactie) van de Korhaan samen met collega redactieleden op zich wil nemen. Heb je belangstelling, wil je hier meer van weten of heb je suggesties. Neem even contact op met mij of een van de andere bestuursleden.

Piet Spooenberg

Van de redactie

REDACTIE

De foto's van de koekoek op voor- en achterpagina van de Korhaan van juni hebben indruk gemaakt. In deze Korhaan een artikel met meer informatie over deze intrigerende vogel van het jaar 2017.

Dit keer op de voor- en achterpagina foto's van de velduil, die dit jaar de Eempolder weer heeft bezocht. In de volgende Korhaan hopen we een artikel te kunnen plaatsen over hoe het de velduil in de Eempolder vergaan is.

De productie van de Korhaan start elke keer weer met een puzzel, waar de nodige stukjes nog ontbreken. Het blijft tot het laatste moment zoeken en

schuiven om toch tot een mooi geheel te komen. Als redactie zijn we bijzonder blij met de spontane bijdragen. Het artikel over de 'Noordelijkste grijze gors' van Ronald Hermsen en 'Vogelen onderweg naar het werk' van Mieke Pieren-Olijhoek zijn voor ons cadeautjes en verrijken het al diverse palet. Blijf ons en de lezers van de Korhaan verrassen met dit soort artikelen.

De zomer is voor veel van ons een periode om te genieten van vakantie. Ook voor de vogels een periode om op adem te komen. Als redactie hebben we deze periode gebruikt om onze werkwijze en processen scherper te

krijgen. De verbinding tussen de tekstredactie en de opmaakredactie is gestroomlijnd. We zijn er helaas nog niet in geslaagd om de redactie op volle sterkte te krijgen. Wel is het nu zo dat het voor leden die de redactie willen versterken, makkelijker is om gelijk mee te draaien.

We hopen dat we er in geslaagd zijn een Korhaan op de mat te krijgen waarin de diversiteit van de werkgroep goed tot zijn recht komt.

Veel leesplezier

Bijzonderheden over de koekoek, vogel van het jaar 2017₂

2
Bert Roelofs

De vogel die wij in ons taalgebied de koekoek noemen heeft *Cuculus canorus* als wetenschappelijke naam, wat zich laat vertalen als 'welluidende koekoek', waarbij de geslachtsnaam 'Cuculus' een klanknabootsing is van de welbekende roep van deze vogel. Een stukje folklore: de koekoek wordt dikwijls gehoord vlak voor een regenbui en wordt daarom ook 'regenvoorspeller' en 'reaghaler' genoemd.

Familie en soorten₂

De familie van de koekoeken (Cuculidae) kent 144-146 soorten, verdeeld over zo'n 30-38 geslachten en vormt een eigen orde van de koekoeksvogels (Cuculiformes). Voorheen werden ook de hoatzins (Opisthocomidae) en de toerako's (Musophagidae) bij deze orde ingedeeld, maar tegenwoordig hebben die een andere plek in de vogelsystematiek toegewezen gekregen. De koekoeken blijken verwant te zijn aan de kraanvogelachtigen (kraanvogels en rallen) en ook met de trappen is er evolutionair een zekere verwantschap.₂

In Nederland kennen we eigenlijk vooral *Cuculus canorus*, maar regelmatig vertoeft ook de kuifkoekoek (*Clamator glandarius*) als dwaalgast in onze contreien. Deze grootste koekoek van Europa hoop ik eind april in de Extramedura (Spanje) eindelijk eens te mogen aanschouwen. En wie is de beroemdste koekoek ter wereld? Ik ga niet alles verklappen, maar zal wel vast een tipje van de sluier oplichten: het gaat om een renkoekoek.₂

Broedparasitisme₂

Broedparasitisme is een evolutionaire bijzonderheid, in die zin dat slechts één procent van de vogelsoorten op aarde van deze voortplantingstechniek gebruik maakt. ₂

Alle koekoeken worden vaak in

Bert Roelofs

verband gebracht met broedparasitisme, maar dat is onterecht. Slechts 60 koekoeksoorten (dus net 40%) leggen hun eieren in het nest van andere, vaak kleinere insectenetende vogels. Die laten het uitbroeden van de eieren en het voeden van het jong over aan de gastouder. Koekoekwijfjes specialiseren zich vaak om hun eieren een hoge mate van gelijkenis te laten vertonen met de eieren van hun favoriete gastoudersoort, de waardvogel genoemd. Onderzoek toont aan dat er een continue wedren gaande is tussen de gastouders, in het ontwikkelen van hun vaardigheid een koekoeksei tijdig te onderscheiden en uit het legsel te verwijderen, en de

koekoek. Deze is natuurlijk niet gebaat bij ontdekking en moet dus steeds minutieuzer het ei van de gastouder kopiëren. Gastoudersoorten die nog weinig ervaring hebben met koekoeken blijken veel minder kritisch te reageren op een ei dat qua vorm, grootte of beschildering afwijkt van hun eigen ei en evenmin op de fysieke nabijheid van een koekoek.₂

'Onze' koekoek is wel een broedparasiet. Daarbij worden vooral de nesten van kleine karekiet, heggenmus, graspieper, witte en gele kwikstaart bezocht door het vrouwtje om haar ei te deponeren en vaak een al aanwezig ei van de waardvogel te verwijderen. Zo bezoekt ze vanaf

grofweg medio mei tien nesten van andere vogels. Daarna zit haar taak erop en kan de trek naar de overwinteringsgebieden in landen als Angola en Congo al vanaf eind juni beginnen, net twee maanden nadat ze in Nederland arriveerde.²

Pleegouders²

Voor de waardvogels, die als onvrijwillige pleegouders fungeren begint de ellende dan pas echt. Het koekoeksjong komt doorgaans als eerste uit het ei of kort na de jonkies van de pleegouders en is dan al beduidend groter en sterker. Als een ware Hercules werkt dit jong al wat er zich aan eieren of net geboren kuikentjes in het nest bevindt zonder enige schroom over de rand van het nest. Het resultaat daarvan is, dat al het aangevoerde voedsel in slechts één reusachtige felgekleurde muil kan worden gedeponerd. Zo vliegen de waardvogels zich ongeveer een week of vijf uit de naad. ²

²

De eerste tweeënhalve week blijft het jong op het nest en daarna wordt het nog geruime tijd buiten het nest gevoerd. Het zijn vooral insecten en rupsen, die worden aangevoerd. Dat is inclusief doorgaans giftige harige rupsen, en zelfs insecten met mierenzuur worden gevoerd, waarvan het koekoeksjong geen enkele last lijkt te ondervinden. Als ik de beelden op internet zo zie, verbaast het me dat het relatief piepkleine waardvogeltje zelf niet compleet wordt opgeslokt door die

Bert Roelofs

veelvraat van een koekoek. Iets wat overigens onverstandig zou zijn, want hierdoor zou de jonge koekoek de helft van de voedselaanvoer blokkeren. De jonge koekoek vliegt in september of oktober zelfstandig richting Afrika.²

²

De koekoek is ruim 30 centimeter groot en wordt door de spitse vleugels en gestreepte buik gemakkelijk verward met de sperwer of torenvalk. Maar als de vogel het kenmerkende geluid laat horen, dan kan er van verwarring met welke andere vogel geen sprake meer zijn. Als ik ze ergens zie zitten, dan valt me op, dat de staart vaak wat opgewipt en de vleugels wat afhangen. Maar in Nederland hoor ik ze vaker dan dat ik ze te zien krijg. Tijdens de jaarlijkse

Bert Roelofs

buitenlandreizen heb ik ze wel veelvuldig mogen aanschouwen. Een leuk weetje nog: de koekoek heeft net als bijvoorbeeld papegaaien en spechten twee tenen naar voren wijzend en twee naar achteren (dat heet zygodactyl, maar dat mag je best weer snel vergeten).²

Kenmerken van de koekoek²

Mannetjes zijn, op de buik na, blauwgrijs van kleur, hebben gele ogen en een donkergrijze snavel met een gele basis. Vrouwtjes hebben twee kleurvormen: de op een mannetje lijkende grijze vorm met bruinige of gelige tinten, waarbij de buikstrepen wat donkerder zijn, en de zeldzamere bruine vorm met roestbruine rug en borst en met donkere dwarsstrepen op de bevedering. Haar staart heeft een dunne witte eindband en ze heeft een lichtbruine iris en snavelbasis. Een jonge koekoek heeft gele poten, een grijze snavel met heldergele basis, een donkerbruine iris, een witte vlek in de nek en een grijs verendek met dunne dwarsstrepen en hier en daar bruine vlekken.²

Dringende oproep²

Het jaar 2017 is door Vogelbescherming Nederland en Sovon Vogelonderzoek uitgeroepen tot het 'Jaar van de Koekoek'. De laatste decennia is het aantal koekoeken namelijk ongeveer gehalveerd, zonder dat er veel zicht is op de oorzaak van deze dalende lijn. Er wordt nu geprobeerd extra kennis te

vergaren over het hoe en waarom van de achteruitgang, om vanuit die kennis te kijken met welke maatregelen de dalende lijn wellicht te keren is. In het kader daarvan heeft Dick Jonkers in het Jubileumnummer aan zowel leden als niet-leden een oproep gedaan om hun waarnemingen van koekoeken in ons verspreidingsgebied te melden via de website www.vwggooi.nl. Degenen die onverhoopt nog geen gebruik maken van deze digitale mogelijkheid, kunnen dit schriftelijk doen naar Koggewagen 3, 1261 KA Blaricum, of telefonisch (035-52 604 56 of 06 536 105 90). Bij het doorgeven van de melding zijn de volgende gegevens van belang: waarnemer, aantal koekoeken, datum, waarnemingsplek, gehoord/gezien, evt. ander gedrag. 2

Literatuur2

Blok, H. & Ter Stege, H. 1995. De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis. Waalre.2

Davies, N. 2015. De koekoek. Atlas Contact, Amsterdam.2

Erritzøe, J., Mann, C. F. Brammer, F. & Fuller R.A. 2012 Cuckoos of the World. Helm Identification Guides. 2

Mikulica, O., Grom, T., Hagen, K., & Stokke, B. 2016. Koekoek. Beeld van een onverwachte gast. KNNV Uitgeverij, Zeist.2

2

https://nl.wikipedia.org/wiki/koekoek_2

<https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/?vogel=1172>

<https://www.vogelvisie.nl/koekoek.php>

Gierzwaluwen excursie Huizen

Hans Hover

De excursie van zaterdag 1 juli werd verplaatst naar vrijdag 7 juli in verband met de weersomstandigheden.

Er waren twaalf belangstellenden naar de Zomerkade in Huizen gekomen, waar om 20.45 uur de excursie zou beginnen. Onder leiding van de altijd enthousiaste Mieke Pieren-Olijhoek, die heel (gier)zwaluwen, werd voor de deelnemers. werd, gingen steeds lucht in leek het. Luid en ze met een geweldige heen. Dit waren de giervluchten, een maar je moet wel weten zagen de gierzwaluwen gang de spleten en muren invliegen en er bleef ons ondertussen wetenswaardigheden zwaluwen -die overigens helemaal geen zwaluwen zijn- bestoken. Aan het eind van de excursie werd nog een brochure door haar uitgedeeld zodat we thuis alles nog eens konden bekijken en opzoeken op de site. Terugkijkend op een geslaagde avond bedank ik Mieke, en weet ik zeker dat de andere deelnemers er net zo over denken.

Gierzwaluw

G.v.l.

veel kennis bezit over de het een leerzaam avondje Naarmate het wat later meer gierzwaluwen de schril kwetterend kwamen vaart over onze hoofden zogenaamde bekend verschijnsel, waar die te zien zijn. We ook met een behoorlijke gaten van de daken en weer uitkomen. Mieke met allerlei over deze aparte

Gezocht: 2

2

2

Schrijvers voor een nieuwe rubriek voor de Korhaan: 'Gasten en doortrekkers'.2

2

2

2

2

De Korhaan kent een aantal vaste rubrieken waarmee we aandacht geven aan de werkzaamheden van de Vogelwerkgroep en de vogels die in het Gooi voorkomen. Denk aan de vogel van het jaar, de rode lijst en van de werkgroepen. Als redactie willen we graag een nieuwe rubriek starten: 'gasten en doortrekkers'. 2

In deze rubriek willen we aandacht geven aan vogels die incidenteel op bezoek komen of tijdens de voor- of najaarstrek het Gooi aandoen. Denk aan de tapuit, de beflijster, het witgatje en zo zijn er nog veel meer vogels die het Gooi alleen zo af en toe bezoeken.2

Lijkt het je leuk je te verdiepen in de gasten en doortrekkers en wil je daar een artikel over schrijven, meld je dan even aan bij redactie@vwggooi.nl, dan kunnen we op die manier starten met de nieuwe rubriek.2

Françoise Tabois (1913-2017) overleden

Dick Jonkers

Op 28 juni 2017 is -in het jaar waarin de Vogelwerkgroep vijftig jaar bestaat- op de leeftijd van 103 (!) jaar Françoise (Rie) Tabois overleden. Zij werd enkele dagen na de oprichting op 6 februari 1967, de eerste secretaris van de vereniging en bleef dat tot eind 1972. Op 5 juli 2017 is in het crematorium Hilversum afscheid genomen van haar.

Zij trouwde met de zoogdierkenner Arend de Wijs en kregen twee kinderen, Joris en Rombout. Helaas moest zij meemaken dat beide zonen haar voorgingen. Vooral Rombout (1951-2013) [zie Jonkers, 2013: Korhaan 47(2): 69] heeft zich intensief beziggehouden met het voorkomen van vogels en zoogdieren in het Gooi.

Rie vervulde haar taak met veel inzet en nauwgezet in een tijd waarin voortdurend strijd moest worden geleverd om vogels en hun leefgebieden te beschermen. Een bloemlezing van de veelheid aan zaken waarmee zij zich bezig heeft gehouden is hier zeker op zijn plaats. Het secretariaat uitoefenen in die jaren was namelijk geen sinecure en vroeg heel veel tijd. Aanvankelijk behoorden ook het beheer van de bibliotheek, de overdrukken en de ontvangen verenigingsbladen van organisaties nog tot één van haar taken. De bladen konden bij haar thuis worden ingezien. De opgaven voor de weekeinden naar de Waddeneilanden verliepen toen ook via de secretaris. Daarnaast moesten dossiers worden bijgehouden met gegevens, evenals de correspondentie over uiteenlopende zaken. Van meet af aan had de Vogelwerkgroep het plan om een boek over de avifauna van het Gooi te gaan maken. Dit voornemen mondde in 1971 uit in de uitgave van de Avifauna van Midden-Nederland. Ze had daar niet alleen administratief mee van doen, maar inventariseerde ook het Naardermeer en coördineerde het onderzoek in dat gebied. Slechts weinig leden zullen nog weten dat de Vogelwerkgroep aanvankelijk het toenmalige en droogvallende Zuidelijk Flevoland (nu Flevoland) had

geannexeerd.

De secretaris onderhield in die jaren namens de Commissie Zuidelijk Flevoland het contact met de Dienst Zuiderzeewerken en de Rijksdienst IJsselmeerpolders, wanneer vogelbelangen in het geding waren. Acties werden door haar briefwisselingen ondersteund, zoals protesten tegen Belgische vogelvangorganisaties, onwettelijk gedrag van jagers tegen de ganzenjacht in het plasseengebied en de weg door het Bikbergerbos.

Een opvallende actie was die naar de gemeenten in ons onderzoekgebied. Aan hen werd onder meer gevraagd om naleving van de voorschriften voor de natuurbehoud en vogels, en het instellen van zones waarin geen gebruik werd gemaakt van DDT. Vaak leidden acties niet tot het gewenste resultaat. Wel heel bont was de reactie die het secretariaat ontving

op het protest tegen de bouw van een studio voor de KRO in het Spanderswoud. Die wil ik de lezers niet onthouden. Deze luidde, dat het verlies aan vogels zou worden gecompenseerd, doordat het nieuw pand onderdak ging bieden aan een niet minder bonte zeldzame verzameling vogels. Hun bijzondere foerageergedrag zou de Hilversumse middenstand geen windeieren gaan leggen. Grappig bedoeld, maar ongepast. We worden wel graag serieus genomen. De secretaris was zo verstandig om hier niet op te reageren. De druk die ontstond op de natuur werd zo groot en de acties waren er zo vaak, dat door belanghebbende organisaties enige tijd later werd besloten tot oprichting van een Contactraad voor Natuurbescherming in het Gooi. Helaas heeft deze maar kort bestaan.

Nadien zijn er gelukkig allerlei werkgroepen, subgroepen en commissies in het leven geroepen, die veel taken van het secretariaat gingen verlichten.

Rie was in de beginjaren steunpilaar van het bestuur en leverde een waardevolle bijdrage aan het functioneren en aanzien van de Vogelwerkgroep. Daarvoor zijn wij haar nog steeds dankbaar. Op 28 april 1977 vijf jaar na haar aftreden werd zij benoemd tot erelid.

Rie (de Wijs-) Tabois en Jan van Dijk, oprichters van de VWG

Broedvogel inventarisatie Laarder Waschmeer 2017

Vogels die het niet gered hebben

Han Dijkers & Wobbe Kijlstra

Na de Top 2000 begint de radio op 1 januari altijd met nummers die de uitzending niet gehaald hebben. Bij de broedvogelinventarisaties zie je iets vergelijkbaars. Het gaat om territoria en dan liefst zoveel mogelijk soorten en aantallen die beter zijn dan de vorige keer. Dit jaar inventariseren we het Laarder Waschmeer voor de derde keer in zes jaar. Voor het GNR is het belangrijk de ontwikkeling in dit gebied te kunnen volgen na de bodemsanering. We verwachten in september het overzicht te kunnen leveren maar zien nu al dat er de nodige soorten zijn die buiten de boot gaan vallen.

Het zijn soorten die wel zijn waargenomen maar niet voldoende keren voor het vaststellen van een territorium. Het is zonde deze soorten buiten beschouwing te laten. Kennelijk is het Laarder Waschmeer voldoende aantrekkelijk om even op adem te komen of een tijdje te vertoeven. We zullen de meest opvallende soorten kort toelichten.

Eerst, voor degene die het gebied niet goed kennen een schets van het gebied. Van wasmeer naar afvalputje is een typering die tot de verbeelding spreekt. Het Laarder Waschmeer bestond rond 1800 uit een glooiend natuurgebied met kleine vennetjes waarin de schapen werden gewassen.

De bodem in het gebied liet amper water door en toen Hilversum daar begin twintigste eeuw haar afvalwater ging lozen ontstonden er nog meer vennen. Het afvalputje van Hilversum, omdat het bij de lozingen om zwaar verontreinigde stoffen ging.

Vanaf 2003 is de sanering opgepakt en is het gebied -in beheer bij het GNR- door de sanering onherkenbaar veranderd. Het is nu een gevarieerd terrein, veel schraler, met stuifduinen, schrale graslanden en kleine vennetjes. Kort na de sanering is het gebied in 2011 voor het eerst geïnventariseerd, daarna in 2014 en nu dus in 2017.

Het is qua vogels een bijzonder gebied met bij sommige tellingen wel 50 soorten. De boomleeuweriken, gekraagde roodstaarten en verschillende soorten spechten zullen we terugzien in het broedvogel

overzicht met territoria. Dit geldt bijvoorbeeld niet voor de wintergasten. Bij de eerste telling op 18 maart zijn koperwieken en kramsvogels gesignaleerd en ook een klapekster. Deze trokken vervolgens al snel verder naar het noorden. Dat gold wellicht ook voor de watersnip en de zomertalingen hadden de plas

uitgezocht om even op adem te komen om daarna op zoek te gaan naar een broedgebied.

Op 1 april zagen we een paar zingende/baltsende raven. Deze zijn een paar dagen later ook nog gesignaleerd. Het ging waarschijnlijk om jonge vogels. De raven zijn begin april vaak druk met hun jongen.

Zowel op 18 maart als op 1 april was de dodaars druk in de weer en luidruchtig aanwezig. Daarna werd als gevolg van de droogte de waterstand te laag en heeft de dodaars zijn heil elders gezocht.

De trek loopt lang door. Op 5 mei zagen we een beflijster, trots met z'n snavel schuin omhoog, zodat de witte bef goed zichtbaar was. Je hoeft dus niet ver te reizen om een bijzondere vogel te zien. Op een paar honderd meter van de woonwijk kun je ze al tegenkomen. Een

Hedwig Schoorlemmer

Zonsopgang bij het Laarder Wasmeer

Hedwig Schoorlemmer

andere aparte waarneming betrof een groenpootruiter, die er minstens vier weken heeft rondgelopen. Wat hem bezielde zullen we nooit weten, wel dat het gebied kennelijk voldoende voedselrijk is. Andere steltlopers die het gebied hebben bezocht zijn de tureluur en het witgatje.

De grondbroeders hebben het trouwens zwaar. Bij elke telling hebben we wel één of twee vossen gezien. Bang/schichtig, het leken eerder prinses in Luilekkerland. De duikvluchten van de Kieviten hebben het onheil van de vos waarschijnlijk niet kunnen afwenden. De raven, beflijster,

klapekster en andere soorten die we hierboven hebben genoemd, schoppen het niet tot een territorium. Wel zijn er een paar nieuwkomers die aan de deuren staan te rammelen. De kleine plevier en de tapuit maken kans met stip een plek te veroveren op de soortenlijst met territoria.

Wat zien ik

Noodlanding van een aalscholver

Ronald Beskers

Donderdagmorgen 29 juni liep ik vanuit mijn slaapkamer naar beneden. Op de overloop zag ik uit het raam een volwassen aalscholver op de rugleuning van één van mijn tuinstoelen zitten.

Ik was enorm verbaasd. Die moest een noodlanding gemaakt hebben! Mijn huis bevindt zich in Blaricum in een villawijk met grote tuinen en rondom bos. Beneden gekomen in de keuken zat hij er nog. Waarschijnlijk had hij mij in de gaten en vertrok. De bomen belemmerden hem in zijn vlucht, waardoor hij daartussen moeilijk op gang kwam. Uiteindelijk vloog hij toch goed weg.

Toen ik daarna buiten kwam bleek hij een presentje te hebben nagelaten bij mijn achterdeur door zijn uitwerpselen daar te deponeren. De tuinstoel zat ook onder. Even later kwam er gelukkig een regenbui en was ook dit ongemak weer verholpen.

De noordelijkste grijze gors

Ronald Hermsen

Ik was in Duitsland in het Ahrdal, een gebied in de Eifel, even onder Bonn. Daar had ik al vaker gelopen. Het is er prachtig. Steile bergjes, scherpe dalen, wijngaarden en pittoreske ('truttige', volgens mijn dochters) dorpjes. Dit keer ging ik voor de grijze gors. Op de website dutchbirding.nl had ik gelezen dat zich daar, in de wijngaarden tussen Mayschoß en Rech, de noordelijkste broedplaats van het beestje bevindt.

Het huis

Ronald Hermsen

Ik surf naar airbnb, vind een prachtig huis, grotendeels door de eigenaar gebouwd van hout en leem, bovenop een berg, uitkijkend over het dal en met zijn rug naar een uitgestrekt bos. Direct boeken!

Vol voorpret surf ik weer naar 'Dutch Birding' om het artikel nog eens door te lezen en om naar de mooie foto's van de zingende grijze gorsman te kijken. Ik word er alleen maar blijer van.

3 mei 2016

Tot ik de datum zie waarop het artikel is geplaatst: 11 februari 2011. Da's wel lang geleden... Maar goed, waarom zouden ze er nu niet meer zitten, toch?

Omdat de twijfel er enigszins is ingeslopen, zoek ik verder en lees een

bericht dat de gorzen niet meer op die plek zitten, omdat ze last hebben van de geïntensiveerde wijnteelt op de flanken van de bergen.

Maar goed, niet voor één gat te vangen, surf ik naar de grote broer van Waarneming.nl: observation.org: rock bunting, Germany.

De laatste melding uit het gebiedje waar ik naartoe ga, stamt van 3 mei 2016, dus een jaar voor ik er heenga.

Ruim tachtig kilometer verderop aan de Moezel, wordt de grijze gors wel volop waargenomen.

Heb ik weer! Aan de andere kant, wie weet worden er voor het Ahrdal gewoon weinig meldingen doorgegeven.

Dat kan natuurlijk ook en ik klaar weer wat op. Niks aan de hand, het is er sowieso prachtig. Je kan er fantastisch wandelen en de waterspreeuw en wouwen zitten er geheid.

Maar toch, die gors, het blijft knagen.

Ahrschleife

Het weer is prachtig. Het huis eveneens.

Het ligt ook mooi, inderdaad op een berg met prachtig uitzicht over het dal. Wel wat verder van het treinstationnetje van Ahrweiler dan ik had gedacht. Drie kwartier heen (allemaal bergop) en dus ook weer drie kwartier teruglopen, inderdaad, bergaf.

En, voor al mijn tochten moet ik eerst naar dat stationnetje. Dus heb ik er al een behoorlijke wandeling op zitten voor ik aan mijn wandeling begin en moet ik die berg weer op als ik aan het eind van de dag terugga naar mijn bed en breakfast.

De zwarte specht (vrouwje) die ik achter het huis lang op de grond zie rondscharrelen, de groenlingen, de zwarte roodstaarten en de goud- en appelvinken die ik in de tuin bezig zie, het huis en de eigenaar maken echter alles goed.

De waterspreeuw is waar hij zijn moet: in de Ahr in de Ahrschleife bij Altenahr, daar waar de rivier zich in een bocht door het gebergte en een prachtig natuurgebied wrint.

Alleen is door de hevige regenval in het voorjaar van 2016 de brug weggeslagen en moeten de schoenen uit om door het koude, snelstromende water naar de overkant te waden. Gelukkig niet bepaald levensgevaarlijk.

Daar zit 'ie!

Om alle weekendtoeristen te mijden besluit ik op maandag naar de gors te zoeken. Berg af, treintje van Ahrweiler

naar Rech, berg op en tussen de wijngaarden door. Hier en daar wat kneutjes, en toch ook toeristen. Belgen. Ik haal ze in, want blijkbaar ben ik in een betere conditie. Hoe klinkt de grijze gors ook alweer? Even de app erbij. Er gaat een wouw over, een zwarte. En een wespendif. Een buizerd zweeft op de thermiek.

Bij een bocht in het pad loopt tussen alle keurig aangeharkte wijngaarden een met struiken en boompjes begroeid rotsig stuk berg omlaag.

Als ik een grijze gors was, denk ik bij mezelf, zou ik daar gaan zitten. Ik blijf staan om het rotsige stuk eens goed te bekijken. Ergens achter me hoor ik de Belgen aankomen.

Twee gepensioneerde stellen die samen op vakantie zijn. Ze spreken een dialect dat Duitse invloeden laat horen. Ik draai me om en zie ze niet, het geluid draagt verder dan ik denk.

En dan – in gedachten zie ik eruit als een hond die zijn oren spitst – hoor ik hem. Het kan niet anders. Dit moet hem zijn. Ik heb een uur geleden nog naar die app geluisterd.

Ik speur de bosjes af en zie wat fladderen. Het gaat zitten. Aan het uiteinde van een kaal takje. Telescoop

erop. Yes! Zwart-wit gestreept kopje, grijze keel en roestbruine buik. Daar zit 'ie! Daar zit gewoon de 'noordelijkste grijze gors' (niet wetenschappelijk onderzocht!) van Europa. Op dat takje! Daar! En ik zie hem!

Mooi vogeltje

Daar zijn de Belgen weer. Ze moeten mijn enthousiasme kunnen zien als ze vragen waar ik naar kijk.

Uitgelaten doe ik mijn verhaal. Ze zien hem inderdaad zitten. "Ja, mooi vogeltje. Dus daarvoor bent u hier naartoe gekomen?". "Inderdaad".

We praten wat, ze blijken oprecht geïnteresseerd.

De mannetjesgors trekt zich van dit alles niets aan en zit nog steeds op zijn tak te zingen. Niet weg te slaan. Het is de enige grijze gors die ik zie. Even verderop hoor ik er nog één, maar of ze hier nog broeden?

Ik loop verder het pad af richting Mayschoß en ga vandaar nog even naar de Ahrschleife. Het is er druk. Een schoolklas loopt met visnetjes blootsvoets door de Ahr.

De waterspreeuw laat het deze keer begrijpelijkerwijs afweten, maar mijn dag kan niet meer stuk. Dat je van zo'n

Grijze gors

Ronald Hermesen

klein vogeltje zo blij kan worden.

En ja, de foto bij dit stukje is wazig en van mij. Dit is 'mijn' grijze gors, De noordelijkste, genomen met mijn telefoontje uit de losse pols door mijn telescoopje – ik zou het geen digiscoping durven noemen. Wie een grijze gors scherp wil zien, die googelt 'm maar.

Medewerkers gezocht

De redactie zoekt medewerkers om het redactieteam te versterken.

Het gaat dan om een eindredacteur, maar ook om iemand die opmaakt en een fotospecialist.

Ook schrijvers van columns en vaste terugkerende rubrieken zijn welkom.

Schrijvers van goede artikelen zijn uiteraard altijd door de redactie gezocht.

Bent u niet zo ervaren? De redactie helpt u graag op weg.

Ahrdal

Ronald Hermesen

Aalscholver

Phalacrocorax carbo

Bertus van den Brink

Aalscholers kunnen overal overvliegend worden gesignaleerd boven het werkgebied van de Vogelwerkgroep.

Voorals zij op weg zijn om plekken te zoeken waar zij in wateren een maaltje vis kunnen verschalken. Zo'n plek kan zich zowel binnen als buiten de bebouwing bevinden.

Prachtkleed

Volwassen aalscholers zijn in de winter op hun mooist. In het broedseizoen zijn ze in hun prachtkleed. Het zwart omzoomde bruine verenkleed geeft bij goed licht een blauwgroene zweem. De kopveren zijn lichtgrijs; hoe ouder de vogel, hoe grijzer de kop. Op de dijen zit een grote

witte vlek en de mondhoek kleurt rood. Begin februari komen in onze regio op het Naardermeer de eerste mannetjes van de aalscholers aan om op het beste plekje een oud nest op te knappen. Er wordt met takken gesleept en geroofd bij de burens, totdat er een vrouwtje komt, dat haar keuze maakt. Het nest wordt daarna niet meer alleen gelaten. Haar partner kiest ze voor één broedseizoen. De drie tot vier eieren worden warm gehouden en uitgebroed door hun goed doorbloede zwemvliezen. Een naakte broedvlek op de buik zou door het koude water een longontsteking kunnen veroorzaken. Na 23 dagen broeden door beide ouders komen de eieren uit en verzorgen ze de jongen nog vijf tot zeven weken.

Holle botten

Aalscholers hebben geen holle botten, zodat ze onder water weinig last hebben van opwaartse druk. Met de sterk naar achteren gerichte poten kunnen ze snel hun prooi achtervolgen. Ook de structuur van de veren is anders dan bij andere vogels, waardoor die nat mogen worden. Na hun vis- en zwemactiviteiten moeten de aalscholers met de vleugels gespreid gaan staan om deze te laten drogen.

Vis op de menukaart

Een volwassen aalscholver eet ongeveer drie en een half ons vis per dag. Uit recent onderzoek is gebleken dat de broedende kolonievogels van

Aalscholers Naardermeer

Jelle Hogenbirk

het Naardermeer hoofdzakelijk pos en IJsselmeerspiering eten en die bemachtigen door sociaal in grote groepen te vissen.

Bij beroepsvissers is de aalscholver nog steeds niet geliefd: "Die rotzakken vreten al onze vis op" is hun mening. Als gevolg hiervan zijn ze in het verleden bijna uitgeroeid. In de jaren dertig van de vorige eeuw werden zelfs in de beginnende kolonie van het beschermde Naardermeer jonge aalscholvers uit de nesten gestoten en gedood, waarna het hele broedgebied in brand werd gestoken.

Gelukkig is de populatie zich weer aan het herstellen door beschermende maatregelen en worden ze onbedoeld geholpen, omdat de meeste roofvis door de mens is weggevangen en er daardoor veel proovis overblijft.

Aalscholver

Jelle Hogenbirk

WIJZIGINGEN LEDENREGISTER

Selectieperiode: 16-12-2016 t/m 30-06-2017

Nieuwe leden

Alefs P. (Bussum)
Altevogt H. (Hilversum)
Booij J.H.M. (Hilversum)
Bos W. (Bunschoten)
Broek T. van den (Utrecht)
Ebben N. (Utrecht)
Frakking A.P. (Bussum)
Goudriaan R. (Naarden)
Griethuysen D. (Muiden)
Hagen J. (Hilversum)
Hilten R. van (Naarden)
Houthuizen H. (Hilversum)
Kaptein M. (Hilversum)

Lakeman A. (Bussum)
Lebon M. (Baarn)
Lier-Ras E.M. van (Huizen)
Meijer E. (Utrecht)
Meijer P. (Zeist)
Monteiro M. (Bussum)
Neerijnen H. van (Bussum)
Nooij L. de (Huizen)
Portengen B. (Laren)
Roodhart J. (Eemnes)
Schaper F.M. (Nederhorst Den Berg)
Schuurmans J. (Muiden)
Stekelenburg E. (Breukelen)

Tanis J.F. (Muiderberg)
Tanis-Van Tilborg D. (Muiderberg)
Telderman T. (Baarn)
Tiebout R. (Naarden)
Tiebout-Koning A. (Naarden)
Veltkamp M. (Huizen)
Weerthof M. van de (Huizen)
Welgeboren M. (Blaricum)
Westland J.M. (Hilversum)
Whitmarsh E.H.A. (Kortenhoef)
Winter R.C. de (Nederhorst Den Berg)

Geroyeerde leden:

Dijkstra F. (Naarden)
Dool J. (Hilversum)
Kreetz T. (Haarzuilens)

Lubbers T. (Naarden)
Mohede B. (Naarden)
Radstaak H. (Blaricum)

Ruig P. de (Loosdrecht)
Spruit J. (Ermelo)
Visser J.J. (Huizen)

Opgezegde leden:

Bakker E. (Weesp)
Beffers F. (Bussum)
Berentsen W. (Hilversum)
Braun M.E.B. (Bussum)
Brouwer M. (Amsterdam Zo)
Deveneyns P. (Hilversum)
Feenstra S. (Eemnes)
Fictoor J. (Hilversum)
Groenberg A.J. (Hilversum)

Haspels M.M. (Blaricum)
Heijnen K. (Bussum)
Konig J. (Amsterdam)
Kreuningen J.H. van (Vleuten)
Laan M. van de (Hilversum)
Louwers E. (Naarden)
Neerijnen H. van (Bussum)
Poppes K. (Hilversum)
Tolman C. (Huizen)

Veenstra A. (Weesp)
Voorhaar A. (Oudewater)
Voorhaar P. (Oudewater)
Vos C.J. (Soest)
Wagner I. (Huizen)
Wijngaarden A. van (Amersfoort)
Zandee M. (Weesp)

Overleden leden:

Ruijters - Houben C.M. (Hilversum)

Tabois M.A.F.H. (Hilversum)

VWG Scholenproject

Ton van den Oudenalder

In het kader van ons 50-jarig jubileum met als thema 'Vogels voor iedereen' is geld vrijgemaakt voor een jubileumcadeau aan iedereen.

Gekozen is voor een educatieproject gericht op de jongste groepen van het basisonderwijs.

Het plan is om kinderen bekend te laten worden met de vogels in hun directe leefomgeving.

Dit doen we door kant-en-klaar lesmateriaal en ondersteuning (in de klas) aan te bieden aan het onderwijs in ons werkgebied. Wij werken samen met de Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek, een ervaren partner. Die zorgt voor de communicatie met de scholen en de organisatie.

Het lespakket dat wij aanbieden omvat drie lessen rond het thema 'Vogelrestaurant'. Gericht op vogels in hun leefomgeving tijdens de winter.

Les 1

bestaat uit een voorleesverhaal in de klas en een gesprekje met de kinderen door de eigen leerkracht. Het verhaaltje wordt door ons aangeleverd.

Les 2

is een creatieve les waarin de kinderen vogelvoer maken en buiten ophangen ergens op of rond het schoolplein.

Liefst goed zichtbaar vanuit de klas. Tijdens deze les wordt de leerkracht ondersteund door een team van 2 of 3 vrijwilligers vanuit de Vogelwerkgroep.

Les 3

is de observatieles. De kinderen kijken welke vogels komen eten in hun vogelrestaurant. Zij kunnen dan op een lijst in de klas aangeven welke vogels zij zien.

Vanzelfsprekend krijgt ieder kind een soortenkaart.

De ondersteuning van de leerkracht bestaat uit het voorleesverhaal, een omschrijving van de lessen, een vogelposter, een vogelgastenboekje of totaalijst, alsmede materiaal voor het vogelvoer.

Onze vrijwilligers zullen per twee- of drietal bij circa 5 leerlingengroepen ingezet worden ter ondersteuning van de leerkracht.

Bij iedere groep kom je dan twee keer: tijdens de creatieve les en een week of twee later bij de observatieles.

Op woensdag 13 september 2017 bieden wij samen met de Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek een workshop aan de leerkrachten aan om kennis te nemen van het lespakket en hen vast een beetje wegwijs te maken in vogelland.

Er zijn al aanmeldingen binnen voor deze workshop. Dus er is zeker interesse vanuit de scholen.

Om het gehele project goed te laten verlopen zijn er vrijwilligers nodig die zich kunnen vinden in het bovenstaande verhaal, affiniteit hebben met de kleuterleeftijd en beschikbaar zijn in de periode januari-februari 2018.

Er hebben zich al meer dan 10 vrijwilligers aangemeld, maar een aantal meer kunnen wij goed gebruiken. U kunt zich aanmelden bij Hilde Veenstra via haar emailadres: hildeveenstra@gmail.com.

Het ligt in de bedoeling de eerste lessen begin januari 2018 te starten. De kinderen kunnen dus vanaf dat moment de 'gasten' in hun vogelrestaurant in de gaten gaan houden!

Wie wil er nu niet de jeugd kennis laten nemen van vogels om ons heen? Ieder lid van de Vogelwerkgroep moet dit toch aan het hart gaan. Dus daarom nogmaals: u bent van harte uitgenodigd om zich aan te melden als vrijwillige ondersteuner van de leerkracht.

Laten we er samen een groot succes van maken!

Koolmees

De twintig levensjaren van vier kauwtjes

Simon Holzenspies

In het Vogelhospitaal van mijn moeder Carla Holzenspies werden gedurende tientallen jaren gemiddeld 700 inheemse vogels per jaar binnengebracht die ze allemaal zelf verzorgde. Gemiddeld twee vogels per dag! Vandaar de titel van haar boek 'Alweer een vogel aan de deur', waarin ze in 1973 haar belevenissen heeft beschreven.

Er werden regelmatig kauwtjes gebracht, die gewond waren, of zo jong, dat ze verzorgd moesten worden. Je vraagt je dan weleens af wat er van al die vogels terecht komt als ze na de opvang worden vrijgelaten. Merels en sommige andere vogels blijven vaak in de tuin en zijn soms nog wel een jaar te volgen omdat je ze herkent aan hun gedrag of aan hun uiterlijke kenmerken. Maar vogels decennialang volgen is veel moeilijker.

In het Vogelhospitaal van mijn moeder Carla Holzenspies werden gedurende tientallen jaren gemiddeld 700 inheemse vogels per jaar binnengebracht die ze allemaal zelf verzorgde. Gemiddeld twee vogels per dag! Vandaar de titel van haar boek 'Alweer een vogel aan de deur', waarin ze in 1973 haar belevenissen heeft beschreven.

Er werden regelmatig kauwtjes gebracht, die gewond waren, of zo jong, dat ze verzorgd moesten worden. Je vraagt je dan weleens af wat er van al die vogels terecht komt als ze na de opvang worden vrijgelaten. Merels en sommige andere vogels blijven vaak in de tuin en zijn soms nog wel een jaar te volgen omdat je ze herkent aan hun gedrag of aan hun uiterlijke kenmerken. Maar vogels decennialang volgen is veel moeilijker.

Vier jaar geleden vond ik het voor mij herkenbare, stokoude kauwtje Choucas zwaargewond in de tuin. Hij liet zich vangen en behandelen met een antibioticum, geschonken door het Vogelhospitaal in Naarden. Choucas knapte op miraculeuze wijze weer op en was na drie maanden weer volledig op de been.

Het blijkt echter, dat hij niet in staat is om afstanden goed in te schatten waardoor hij na vluchten bij het landen

steeds verkeerd terecht komt. Vandaar zijn wonden. Hij heeft nog 4 jaar geleefd. Maar uit welk jaar van opvang Choucas stamde weet ik helaas niet meer.

Volgens een literatuuronderzoek uitgevoerd door Dick Jonkers kunnen kauwtjes in de vrije natuur 20 jaar of ouder worden.

Verbuiging

Vanaf het begin van de vogelopvang was er speciale aandacht voor jonge kauwtjes. Wanneer zij bij mensen opgroeien, bestaat de neiging om zich te identificeren met mensen. Men

noemt dit gedrag 'verbuiging'. In 1958 werd het kauwtje Gerrit binnengebracht met afgeknipte vleugelpennen. Hij kon zijn naam zeggen maar het bleek uiteindelijk een vrouwtje te zijn. Zij zag in mij haar partner, waarschijnlijk omdat ik me intensief met haar bemoeide. Na een jaar kreeg ze nieuwe vleugelpennen en volgde mij overal. Als ik naar (lagere) school ging vloog ze achter me aan. Het was heel aandoenlijk, maar het gaf wel 'toestanden'.

Om problemen te voorkomen was kennis van het gedrag van kauwen van belang. Er volgde een uitgebreide correspondentie tussen mijn moeder en Konrad Lorenz, in het bijzonder over het gedrag van kauwtjes. Mede door haar eigen ervaringen en die van Lorenz, kwam zij tot het inzicht om jonge kauwtjes zo op te laten groeien, dat zij zich niet op hun verzorgster of op andere mensen zouden richten. Dit kon worden bereikt door de jonge kauwtjes met elkaar op te laten groeien maar buiten het zicht van aanwezige oudere kauwtjes. Op deze wijze

konden ze, na vrijlating in een groepje, hun bestaan als normale kauw voortzetten. Er waren daarna nooit meer zogenoemde verbuigingsproblemen.

In de wijde omgeving van ons huis zijn nog steeds kauwtjes, die destijds in de opvang zijn opgegroeid, net zoals Choucas en Gerrit. Echter zoals ik reeds opmerkte, is het na langere tijd moeilijk om de leeftijd van voormalige 'pleegkinderen' met zekerheid vast te stellen.

Maar vier jonge kauwtjes, die in 1996-1997 binnengebracht werden en tot één van de laatste groepen hebben behoord, hebben we tot op de dag van vandaag kunnen volgen. Drie van hen waren kerngezond. Het vierde kauwtje leek echter geen lang leven beschoren. De drie kerngezonde kauwtjes zijn als vrije vogels in de tuin twee decennia lang regelmatig gefilmd. Eerst soms samen met mijn moeder en later bij het keukenraam waar ze altijd wel wat te eten vinden. Alle vier de kauwtjes haalden de 20 jaar en ik hoop dat ze daar nog een flink aantal jaren aan toe zullen voegen.

Minimale binding

De drie kerngezonde kauwtjes werden zo grootgebracht dat slechts minimale binding met de verzorgster ontstond. Het bijzondere van deze drie kauwtjes is, dat zij na vrijlating twintig jaar lang steeds met elkaar zijn blijven optrekken en daardoor goed herkenbaar zijn. Ze hebben partners en hebben jaarlijks jongen en vormen een kleine kolonie, maar ze komen vaak met z'n drieën op het voederhuisje bij de keuken of voor het raam van de huiskamer als ik daar ben en het eten bij de keuken op is. Als ze merken dat ik ze gezien heb vliegen ze terug en krijgen daar vervolgens weer voedsel. Je kunt ze dan toespreken met kauwengeluiden. En je kunt ze laten ontgooien, van lang en plat naar dikker en ontspannen.

Ze blijven dan meestal een tijdje zitten en zijn nieuwsgierig. Dan gaan ze weer. Gedurende bijna het hele jaar komen ze meestal een paar keer per dag. In de broedtijd vliegen ze af en aan. Soms komen de jongen mee evenals hun partners en soms komt ook de rest van de kolonie mee tot wel 18 kauwtjes.

Maar dan zijn er veel opgestoken kuiven en dikke nekken en een kē kē gekrakeel van jewelste. De drie kauwtjes betogen: dit is van ons, maar ze mogen allemaal iets hebben. En dan gaan de meesten weer weg.

Na de broedtijd verdwijnen ze zo'n zes weken. Er zijn dan nergens in de buurt kauwtjes. Op vochtig grasland zijn dan wel hele grote groepen kauwtjes met hun jongen te zien. Ook Konrad Lorenz beschreef dit mysterieuze verdwijnen. Het lijkt erop, dat ook onze drie kauwtjes zich met hun partners en jongen aansluiten bij het traditionele nazomerreces. Een verschijnsel dat wellicht bij de aangeboren gebruiken van kauwtjes behoort.

Tjock

Het vierde kauwtje, Tjock genoemd, werd via de VWG gebracht en was er bij zijn komst slecht aan toe. Zelfs zo slecht dat haar overleven als bijzonderheid destijds -circa 20 jaar geleden in de Korhaan- werd vermeld. Het kauwtje was door de ouders uit het nest gegooid, stonk en kreeg maar steeds geen veren. Door goed voedsel en veel zonlicht op het lijfje, kreeg dit kauwtje uiteindelijk toch prachtige veren. Maar haar snavel was een kruisbeksnavel geworden en haar pootjes een soort klompjes waar moeilijk op was te staan. Destijds had niemand verwacht, dat dit kauwtje Tjock er twintig jaar later nog zou zijn.

Tjock ruikt nu lekker en kan heel goed vliegen en zelfs om haar as draaien.

Helaas is het landen op de klompjes pijnlijk. Dat ze met zo'n snavel nooit vrijgelaten kon worden was meteen duidelijk. Maar vrij rondvliegen in een grote voliëre is eveneens onmogelijk vanwege die misvormde pootjes. Ze kreeg eerst een kleine kooi en later een steeds grotere, die speciaal werd aangepast aan haar mogelijkheden en beperkingen.

Tjock had ondertussen geleerd hulp in te roepen als er iets was. Kaa kaa kaa roepen totdat er iemand komt om haar te helpen van een hoge positie naar een lagere door haar een arm voor te houden, waarop Tjock dan in een natuurlijke reflex op het hogere punt gaat zitten om dan vervolgens van de gezakte arm af te springen. Vervolgens springt ze van de gezakte arm op de met piepschuim belegde kooibodem, zichzelf remmend door vleugelbewegingen. Een zachte landing zonder pijn. Een huisje in haar kooi en de afstanden in de kooi zijn zo gekozen dat ze zich pijnloos door de kooi kan bewegen.

Ongemakken

Aan de pootjes is niets te doen. Aan de snavel wel. Als de snavel erg is uitgegroeid, kan Tjock de meelwormen die ze krijgt niet meer oppakken. Ze werp ze dan op en vangt ze in hun val in haar snavel. Als het zover is, dan probeert ze je bij aanraking in je vingers te knijpen. Het lijkt alsof ze het vlees van je vingers af wil halen en je voelt de grote kracht van de snavel. Maar waarschijnlijk geeft ze aan dat ze van

de onhandige uitsteeksels aan haar snavel af wil. Ze laat zich dan zonder problemen vastpakken. Een vertrouwde hulp kan met een nageltangetje de snavel-punten afknippen. Na de behandeling is er geen vrees maar er is een uitbundig kaa kaa kaa. We hebben elkaar blijkbaar goed begrepen.

Omdat kauwtjes de neiging hebben aan uitstekende takjes en draadjes te trekken leek het een idee om aan mijn tandarts een slijpstrookje te vragen waarmee hij tanden van patiënten afslijpt. Het strookje vastgemaakt aan het gaas van de kooi is nu zo'n uitsteeksel. Het werkt. Tjock gaat eraan trekken en slijpt de snavel deels in een betere vorm. Snavelafwijkingen, zoals die van Tjock komen vaker bij vogels in de natuur voor.

Communiceren

Wat bij dit alles opvalt is de sterke levenswil, de vindingrijkheid en de mogelijkheid om met Tjock te communiceren. Tjock is vast erg intelligent. Maar wil je goed met haar omgaan, dan is het weer van groot belang om haar gedrag-regels goed te kennen en na te leven. Kennis hieromtrent kan uit het boek 'Ik sprak met viervoeters vogels en vissen' van Konrad Lorenz (1985) worden verkregen en aangevuld worden met eigen ervaringen.

Het is een waar genoegen om op een mooie dag op een gemakkelijke stoel in de volière bij Tjock thee te gaan drinken. Een mereltje aan je schoenen en meesjes, die door het gaas van de volière heen, vanuit de tuin, meelwormen uit je handen pakken. Tjock vindt dat ook gezellig en ziet toe wat er allemaal om haar heen gebeurt. Tjock gaat er gemakkelijk bij zitten, als een kip op stok. De vleugels af en toe wat opklappend. Maar als je daar dan zo zit moet je regelmatig kâ zeggen (alles goed). Tjock zegt dan ook kâ (alles goed). Als Tjock het uit zichzelf zegt moet je altijd antwoorden. Maar je moet niet vaker dan eens in de 5 minuten kâ zeggen. Dat hoor je niet te doen. Als je het toch doet zegt Tjock, kef (ben verstoord). Je kunt Tjock wel hele verhalen vertellen. Zij luistert aandachtig en lijkt alles te begrijpen.

Leg je wat emotie in je stem dan neemt zij die emotie over. Is het vooral een rustige stemming die je uit, dan sluit ze de ogen en valt in slaap. Ben je ergens in de tuin of ga je vanuit het huis naar buiten, ook in het donker, en ze ziet je, of ze hoort je, dan begroet ze je, met kaa kaa ka. Maar zijn er bijgeluiden die ze niet kent, dan blijft het stil.

Als er tijdens de thee bij Tjock, buiten kauwtjes komen aanvliegen, dan roepen deze kauwtjes allen kâa ter begroeting. Tjock zegt kâ', Choucas zegt kôo en ik zeg ook kâa. Zo zijn de regels. Het is net een netwerk van aan elkaar gekoppelde identiteiten. Mijn indruk is, dat de kauwtjes in de 500.000 jaren gedurende welke zij, volgens Achilles Cools in 'Kauwen in de Spiegel', op aarde vertoeven, vaste leefregels hebben ontwikkeld. Daar kunnen of willen ze niet van afwijken en ze volgen die regels in feite allen. Daarnaast is er ruimte voor aanpassing aan omstandigheden zoals bij de bijzondere leefsituatie van Tjock. En kauwen zijn vindingrijk, wat het overleven door de eeuwen heen wellicht mogelijk heeft gemaakt.

Bedenkt men, dat de oudste sporen van mensen in ons land in o.a. het Corversbos van 120.000 jaar geleden zijn en dat het steeds weer andere volkeren geweest zijn, die hier leefden

en weer zijn verdwenen dan dwingt Tjock met zijn twintig jaar en stammend uit een familie die hier mogelijk al 500.000 jaar leeft, bewondering af.

Tjock lijkt ondanks haar handicaps een tevreden en gelukkige vogel. Bovendien kan ze vrolijk zingen. Het klinkt als ka ka ka aa aa aa ka kaa ka aa en duurt soms minutenlang. Maar het is wel een seizoensgebonden aa-aa-aria. De uitgebreide begroetingsrituelen in de ochtend en het trilitueel met de vleugels lijken dit te bevestigen en maken duidelijk, dat zij zich na jaren, toch op haar nieuwe verzorger heeft gericht. Maar dat geeft geen problemen.

Zich aanpassen doet ze zelfs als haar kooi schoongemaakt moet worden. Zonder enige angst gaat ze aan de kant op een stammetje zitten terwijl er gieters of tuinslangen over en langs haar heen gaan om de hele kooi met kolkend water schoon te krijgen. Maar heeft Tjock een enorme rommel gemaakt, door bijvoorbeeld een krantje in stukken te scheuren en je wilt de boel opruimen, dan kan dat tot protesten leiden. Geen dikke kuif of kê kê kê, maar fou fou fou. Ze wijkt nooit. Je moet dan echt stoppen en op een andere gelegenheid wachten om de boel op te ruimen.

Het voorkomen van de rietgors in de westelijke Eempolders

Jan Mooij

De rietgors is een soort die vanaf het begin van de tellingen ieder jaar in de Eempolders is waargenomen. Zoals de naam al suggereert is de rietgors een vogel die vooral voorkomt waar riet aanwezig is. Die hoeveelheid riet hoeft overigens helemaal niet zo groot te zijn, ze komen vooral voor waar riet gecombineerd met struiken en andere ruige vegetatie voorkomt. Een klein randje riet is vaak voldoende en soms is zelfs dat niet nodig. Hier en daar broeden ze in droge gebieden. In Noord-Frankrijk heb ik ze in koolzaadvelden zien zingen, zonder dat er in de omgeving water of riet aanwezig was. Ook in Nederland zijn ze in akkerland aangetroffen.

In de Eempolders zijn geen uitgestrekte rietvelden aanwezig, maar langs de waaien en weteringen komen op veel plaatsen rietkragen voor. Langs het Eemmeer is er zelfs een vrij brede rietkraag bij het pad naar het gemaaltje van de Gooiersgracht, dat wij bij de telling van de Oostermeent meenemen. In de polder zelf zijn rietkragen aanwezig langs de weteringen. Ook groeien veel sloten ieder jaar bijna dicht met waterplanten waaronder riet. Het is

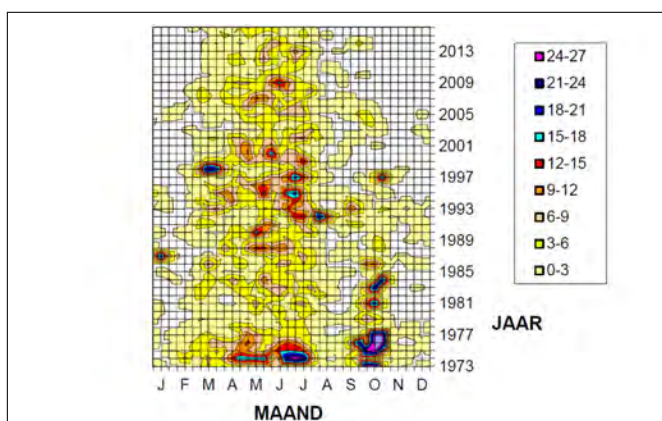
daarom niet verrassend dat wij bij onze tellingen regelmatig rietgorzen tegen komen.

In figuur 1 geven we weer een samenvatting van alle resultaten over de jaren. We zien dat de rietgors in de Eempolders altijd schaars is geweest in de winter. In die tijd van het jaar trekt een deel van de Nederlandse broedvogels weg. Aan de andere kant komen er ook wintergasten uit meer noordoostelijk gelegen gebieden, terwijl er ook een aanzienlijke doortrek optreedt. In de winter zwerft de rietgors in groepen rond en eet voornamelijk plantenzaden. Kennelijk zijn de Eempolders nooit erg populair geweest als overwinteringsgebied. De najaarstrek in oktober is tot rond de eeuwwisseling nog te zien, maar inmiddels zien we in die maand geen rietgorzen meer. Er zijn geen aanwijzingen dat het aantal doortrekkende rietgorzen in Nederland sterk gedaald is, dus de oorzaak moet wel in de polder liggen. Opvallend zijn de hoge aantallen bij het begin van de tellingen. In die tijd zag men nog regelmatig flinke groepen (enkele malen zelfs meer dan 100 exemplaren)

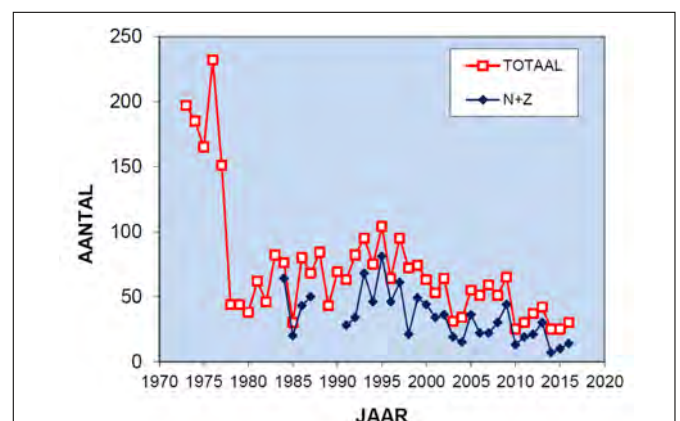
in oktober, maar die piek is vrij snel verdwenen.

Bij de aantallen per jaar (figuur 2) zien we een plotselinge terugval in 1977, die met het verdwijnen van de grote groepen doortrekkers samenhangt. Dan volgt een min of meer stabiele situatie tot 1995. Daarna zet een geleidelijke daling van de totale aantallen in die nog steeds lijkt voort te duren. Bij de presentie (figuur 3) is er eigenlijk de hele periode sprake van een daling. Dat betekent dus dat we steeds minder vaak rietgorzen in de polder zien.

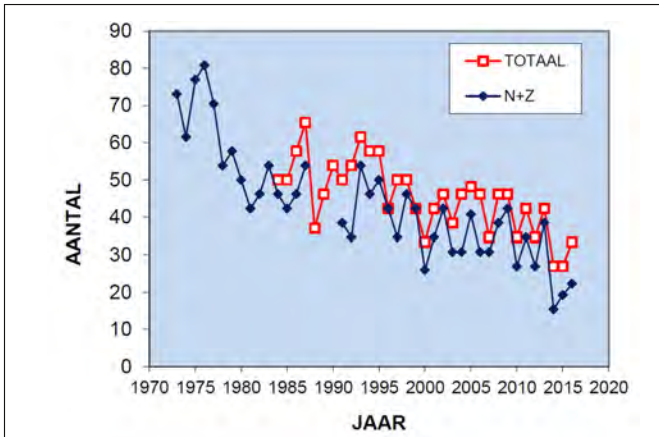
Uit de verdeling over het jaar (figuur 4) zien we dat we tegenwoordig eigenlijk alleen nog rietgorzen in en rond de broedtijd waarnemen. Figuur 5 geeft de gemiddelde aantallen van april tot en met juni. Deze grafiek suggereert een afname, die overigens door de grote schommelingen tussen de jaren niet significant blijkt te zijn. Dit is niet in overeenstemming met de ontwikkeling in Nederland als geheel. De resultaten van het BMP-project van Sovon laten een matige toename van de rietgors als broedvogel zien. Het is vooralsnog niet erg duidelijk waarom de rietgors het bij

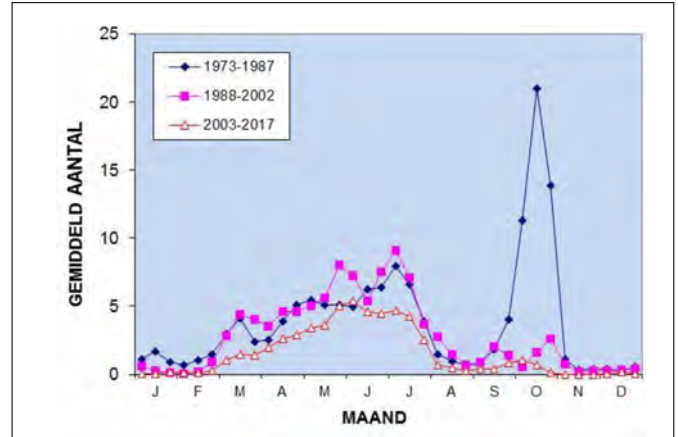
Figuur 1. Samenvatting van alle telresultaten voor de rietgors. Tot 1984 zonder de Oostermeent, vanaf dat jaar inclusief de Oostermeent.

Figuur 2. Totaal aantal getelde rietgorzen per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

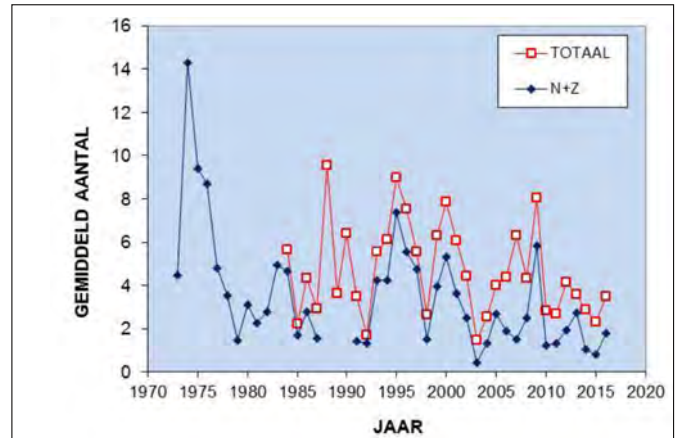
Figuur 3. Presentie van de rietgors per jaar. De blauwe lijn geeft de aantallen zonder de Oosterveen, de rode lijn de totale aantallen.

Figuur 4. Gemiddeld aantal rietgorzen per decade voor drie periodes van zes jaar.

ons in de Eempolders niet goed doet. De rietkraag langs het Eemmeer is er nog steeds. Ook langs de waaien en in de sloten is er nog steeds riet. Voor zover ik weet is er niet bekend of de oppervlakken groter of kleiner zijn geworden, maar echt opvallende wijzigingen lijken onwaarschijnlijk.

Op de trek en in de winter leven rietgorzen vooral van onkruidzaden. Het verdwijnen van de trekkende rietgorzen suggereert dat geschikte onkruiden in de steeds intensiever gebruikte Eempolders minder beschikbaar worden. Ook de veldleeuwerik, die in de winter vooral onkruidzaden eet, is in de trektijd in de Eempolders vrijwel verdwenen. In dit opzicht lijkt ook het reservaat geen verbetering te brengen.

Figuur 5. Gemiddeld aantal rietgorzen per telling in de periode april-juni.

Rietgors

Hans Hover

Referenties

Klippel, N.A. & van Leyden, A., 1981. Uitgave 34. Vogels in de Eempolders. Zes jaren Eempoldertellingen 1973-1978. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
 Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Camphuysen, C.J., 2001. Algemene en schaarse Vogels van Nederland. (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
 SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.

Met de Vogelwerkgroep naar de Extremadura

Evert Contandse, Bertus van den Brink en Bert Roelofs

Vreemde vogels, maffe vogels, vrije vogels, wat trekt ons toch zo aan in vogels? Er zijn vele redenen te bedenken, maar dat vogels kunnen vliegen is iets waar wij mensen jaloers op zijn, dat moet een rol spelen. Alleen met alle hulp van de techniek kunnen wij vliegen en zelfs dan... Als vogels op trek gaan, vliegen ze weg wanneer hun instinct ze dat ingeeft. Als wij ons op trek/reis begeven, moet er van alles geregeld, en mag je blij zijn wanneer dit volgens schema loopt.

Dit jaar ging de buitenlandreis naar Spanje, de Extremadura, een gebied dat al jaren op ons verlanglijstje stond. Het was er tot nu toe nooit van gekomen, omdat hotelaccommodatie voor een grote groep onvindbaar was.

Hotel Peru

Gelukkig vonden we uiteindelijk hotel Peru in Trujillo. Een oude stad midden in de Extremadura; gunstiger kon het niet. Met liefst zeventig VWG-ers

(een record!) stonden we op 18 april op Schiphol om naar Madrid te vliegen. Toen bleek hoe afhankelijk wij mensen zijn van techniek en organisatie, als we onze vleugels willen uitslaan. De veiligheidscontrole zorgde voor zo'n opstopping dat Albert en José, hoewel op tijd ingecheckt, het vliegtuig misten. Pas 's avonds konden ze vertrekken en ruim na middernacht kwamen ze volledig verreisd in het hotel aan.

Trujillo ligt zo'n 250 km ten westen van

Madrid, van waaruit we onze excursies konden maken.

Extremadura

De Extremadura is een gebied zo groot als Zwitserland. Het heeft een landklimaat. 's Ochtends lag de temperatuur maar net boven 0° C, maar in de loop van de dag werd het steeds warmer, tot wel 34° C toe. Het landschap is te verdelen in drie typen.

Allereerst de steppen met gras; dit jaar stond het door de zachte winter daar al een halve meter hoog. Deze vlakten zijn bekend vanwege de trappen, de grote zowel als de kleine, en de wit- en zwartbuikzandhoenders. Dit jaar lastig waar te nemen door de hoogte van het gras, maar tussen dat gras zit van alles. Daarboven zie je bijna altijd wel

Monniksgier

Bert Roelofs

Grote trap

Bert Roelofs

een zwarte wouw op jacht naar prooi. Dan is er nog het heuvelgebied, lieflijk, met kurkeiken, waartussen half wilde schapen en varkens. Daar staan ook indrukwekkende herenboerderijen, die vaak leeg of verlaten zijn.

Steile rotswanden

Tenslotte de bergen tot ruim boven de 2000 m met steile rotswanden, waar allerlei soorten roofvogels zitten. Het hele gebied wordt doorkruist door rivieren, meestal zijrivieren van de Taag. Ook zijn er moerassen, meren en vennen met de bekende steltlopers; we hebben zelfs een 'gewone' kievit gezien. Het hele gebied geeft dus de mogelijkheid om zeer verschillende excursies te doen.

We hadden negen minibusjes gehuurd, met elk zes of zeven deelnemers. De fotografen zaten met elkaar in één busje, zodat die hun eigen gang konden gaan; verder waren er vier groepen van twee busjes gemaakt.

Elke bus had een vaste chauffeur, voorzien van wegenkaarten en detailbeschrijvingen met

handgetekende situatieschetsen (typisch Engels, maar uiterst praktisch) van de verschillende excursiemogelijkheden.

Elke avond namen de chauffeurs de dag door en spraken af wie welke excursie de volgende dag zou doen.

Er was maar één bestemming, waar het echt druk was, de Montfrague, een steile rotspunt langs de Taag, waar je aas-, monniks-, maar vooral vale gieren op ooghoogte langs kon zien vliegen.

In een boom zat zelfs een nest van Spaanse keizerarenden met kuiken. De rit erheen was een ervaring op zich, niet alleen door het mooie en afwisselende landschap, maar ook door de vele waarnemingen die je er kon doen.

Het is onmogelijk om in dit korte verslag alle belevenissen en waarnemingen te beschrijven; de hele week was één aaneenschakeling van bijzondere ervaringen met voor velen zogenaamde 'lifers'.

Om maar wat te noemen; kuifkoekoek, kleine en grote trap,

roodkopklauwieren, grauwe kiekendieven, grijze wouwen, vele soorten roofvogels, noem maar op.

Volière-vogels

En voor de echte vogelaars niet interessant -ze zijn niet autochtoon en het zijn immers volière-vogels- maar toch wel bijzonder: de tijgervink en het Sint-Helenafazantje. Het belangrijkste van de week was, misschien meer nog dan de bijzondere waarnemingen, het trekken door een uniek, indrukwekkend, en zeer gevarieerd gebied. Je moet er geweest zijn om erover mee te kunnen praten. We gaan vast nog weleens, zorg dan dat je erbij

Kuifkoekoek

Bert Roelofs

Op stap met Henny Meulepas

Nestkastencontrole op de Postiljonheide

Wobbe Kijlstra

15 april 2017

Eind maart begint het bloed van nestkastencontroleurs harder te stromen. De koolmezen en pimpelmezen zingen al volop en binnenkort komen ook de bonte vliegenvangers weer terug. Het nieuwe seizoen gaat beginnen. Gedurende het voorjaar elke week de ronde doen en vol spanning het deksel van de nestkast lichten en kijken wat er gebeurt.

Ik mag mee met Henny Meulepas, die de nestkasten op de Postiljonheide in de gaten houdt.

Stipt om 8 uur meld ik me en krijg onder het genot van een kop koffie een korte uitleg. In een apart boekje houdt Henny van iedere kast de ontwikkeling bij. Dit wordt de derde ronde van het seizoen en in een flink aantal kasten is al sprake van activiteit.

We halen de ladder op en gaan vol goede moed aan de slag. Voor veel hondenbezitters is de man met de ladder een bekende verschijning.

“Goed werk”, broeden ze al” horen we geregeld. In de eerste nestkast heeft een koolmees haar intrek genomen.

Voorzichtig geeft Henny haar een zetje en ‘mopperend’ verlaat ze de nestkast en houdt een eindje verderop met argusogen in de gaten wat er gebeurt. Vier eieren, ouder aanwezig, de codes worden genoteerd, deksel op de kast en de koolmees kan weer verder.

De mezen leggen iedere dag een ei. Kijk maar legt Henny uit bij een volgende kast. Vorige week lagen er drie eitjes en nu zijn het er tien. Zo kun je bepalen wanneer het laatste ei is gelegd en wanneer de mees start met

broeden. De eieren worden per dag gelegd, ze komen wel tegelijkertijd uit.

Het maximum dat we tegenkomen is een nest met veertien eieren. Wat een drukte zal dat zijn in de nestkast en hard werken voor de ouders om ze groot te brengen. Het bijhouden van ruim 50 nestkasten is ook hard werken. Ladder tegen de boom, deksel lichten,

kijken, noteren en dan snel weer verder.

Als er nog geen activiteit is, gaat het snel. Wanneer de vogel op het nest zit of de eieren heeft toegedekt, vraagt de controle meer tijd. Dan lijkt het alsof er niets in ligt en moet je in het nest voelen of er toch al eieren liggen. Heel voorzichtig schuif je dan het dons of veertjes aan de kant om toch te

Henny Meulepas op de ladder

Wobbe Kijlstra

Bonte vliegenvanger

Wobbe Kijlstra

kunnen tellen hoeveel eieren er al zijn. Bij iedere nestkast wordt minstens de status van het broedsel vastgelegd en tegelijk ook of de ouders aanwezig zijn.

De meeste nestkasten zijn bezet door pimpel- of koolmezen. Wat nu een nest van een koolmees is en wat van een pimpelmees is iets voor de echte kenners. In deze beginfase maakt het nog niet zoveel uit.

Straks als er echt gebroed wordt, zie je wel wat het is. De boomklever maakt een nest van schilfers van de bast van de boom. Je kunt zelfs aan de nestkast al zien of er een boomklever in zit.

Boven de ingang smeert deze wat vochtig zand of modder om zo de ingang kleiner te maken. Iets anders waar het nest van de boomklever door opvalt, is de stank, een zure lucht van uitwerpselen. Dat hebben de nesten van de meesjes niet. "Wacht maar af" zegt Henny, "als er straks jongen zijn is

de lucht die uit de nestkast komt geen pretje".

75% van de nestkasten blijkt in gebruik. Er is nog ruimte voor bijvoorbeeld de bonte vliegenvanger. Die komen altijd wat later in het seizoen.

Op de terugweg merk ik op, dat de nestkasten wel paleisjes lijken. In de praktijk zijn het de sterke vogels die een nestkast weten te bemachtigen.

De zwakkere broeders hebben pech, of zullen op zoek moeten naar een andere plek. De nestkasten zijn er voor de 'holenbroeders'.

De winterkoning of roodborst hoor je volop in het bos, maar die zal je vrijwel nooit in een kast voor mezen tegenkomen.

Hoe mooi en degelijk ook, de nestkast is niet helemaal hufferproof. Op een aantal nestkasten heeft de grote bonte specht zich uitgeleefd. Henny heeft er al

een paar gerepareerd. De volgende keer zal hij zijn gereedschap weer meenemen.

7 mei 2017

We zijn drie weken verder en de eerste jongen zijn er. Op de fiets houdt Henny er de spanning in en vertelt dat de vrouwtjes het geslacht van de gelegde eieren kunnen manipuleren.

Het mannelijke zaad is altijd hetzelfde en daarmee niet geslachtsbepalend. Stel dat een vrouw zonen wil produceren, dan moet ze de vrouwelijke eieren die vrijkomen snel en nog in het lichaam wegwerken.

Dreigt er een vrouwelijk ei gelegd te worden, dat moet worden weggewerkt, dan zit er tussen de eieren minimaal 48 uur.

Het lijkt wel hogere wiskunde, hoe zit het met de romantiek bij de kleine zangvogels, vraag ik me af.*

Wat wel zeker is, is dat sommige vrouwtjes tijdens de eilegfase op nachtvorst reageren en de eiproductie, die 's nachts plaatsvindt, kunnen stilleggen en wordt het ei weer opgenomen in haar lichaam. Dit noemen we een ei-stop.

Nadat we de eerste kasten hebben gecontroleerd, concludeer ik dat de romantiek ver te zoeken is.

Bij de kool- en pimpelmezen en boomklevers is absoluut geen 'roze wolk gevoel'.

Het leggen van eieren, broeden en grootbrengen van de jongen is keihard werken.

En dan nóg is het de vraag of alle inspanningen uiteindelijk beloond worden.

De beloning gaat immers door de maag en wel via die van de jongen, die elke keer als de ouder terugkomt verlangend hun bek, fel oranje rood, wagenwijd opensperren.

Hoopvol, is deze insect of rups voor mij? Het koude voorjaar met in april nog nachtvorst, heeft ervoor gezorgd dat veel bomen en planten nog op uitlopen staan en er weinig voedsel is. Dit is te merken. Sommige nestkasten zijn al door de ouders verlaten, in andere is nog een beperkt aantal jongen over, op één nest heeft de boomklever tijdens het broeden de geest gegeven.

Dit heeft veel weg van de 'firma leedwezen', een mislukt broedseizoen.

Toch is het niet alleen kommer en kwel.

Uit een redelijk aantal nestkasten klinkt het gekwetter je tegemoet en zijn de jonge meesjes of boomklevers hard op weg naar uitvliegen.

Ik ben vooral onder de indruk van het harde bestaan. Hoezo voorjaar en lentegevoel.

De vogels zullen blij zijn als het voorbij is en ze op adem kunnen komen. Voor

Henny is het ook hard werken.

Ladder op, deksel open, jongen tellen, bepalen hoe oud ze zijn, of ouders in de buurt zijn, deksel dicht, codes noteren en op naar de volgende nestkast.

Van de mezen en boomklevers zijn er leeftijdenkaarten met foto's van jongen in de verschillende stadia. Ik begin het te leren: N0 is jongen net uitgekomen, de P code gaat over de aanwezigheid van de ouders.

Als het goed gaat, groeit het jong van N0 naar N7 klaar om uit te vliegen. Bij de meeste is het nog niet zover en beginnen de slagpennen zichtbaar te worden. In de nestkasten zit geregeld nog een ouder op het nest, ook als er al jongen zijn.

Boomklever

Het lijkt wel dat ze dit doen om de jongen kort nadat ze zijn uitgekomen nog warm te houden.

De nestkasten zijn vooral bezet door kool-, pimpelmezen en een aantal boomklevers. Een glanskop heeft ook een plek weten te bemachtigen en schermt haar jongen af.

Pas na enig aandringen vliegt ze op en blijkt dat er 7 levenslustige kopjes omhoog komen.

Als het weer nu een beetje gaat meewerken, komt het vast goed met deze glanskopjes. In een paar nestkasten wordt driftig gebouwd aan een nest.

Zouden dit de bonte vliegenvangers

Wobbe Kijlstra

Honger

Wobbe Kijlstra

zijn, die arriveren immers pas later in het seizoen?

De Postiljonheide is een gebied waar honden vrij los mogen lopen. Op een zaterdagochtend kan het er behoorlijk druk zijn, met naast snuffelende honden ook belangstellende baasjes.

Die weten te vertellen dat de pimpelmezen al zijn begonnen met een tweede legsel en er ook een roodborst in een nestkastje in hun tuin zit. Zo verbreedert die aandacht voor de vogels toch ook weer.

Een week later krijg ik twee foto's. Eén van een nest van de bonte vliegenvanger die inmiddels twee eieren heeft gelegd en een foto van een nestkast vol pimpelmezen, 11 in totaal en op het punt van uitvliegen. Zouden die vogels de natuur toch weten te verslaan.

Opmerking redactie: de in deze alinea gestelde feiten zijn nog in onderzoek bij o.a. wetenschappers van het NIO te Wageningen en is dus nog niet zeker!

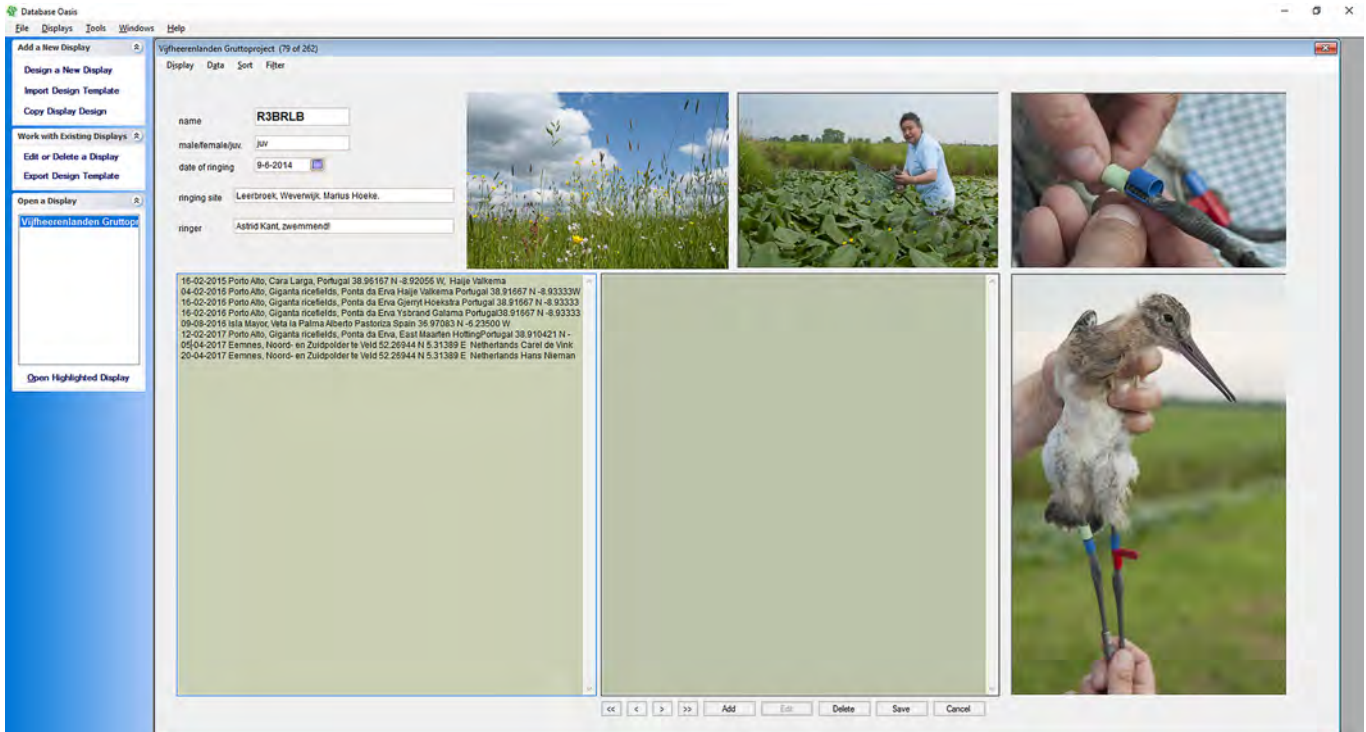
Pimpelmezen
Wobbe Kijlstra

Grutto's met vlag en wimpel

Vogels met internationale bekendheid

Carel de Vink

Op 5 april 2017 fotografeerde ik in de Noordpolder te Veld, Eemnes, een wonderlijk versierde grutto. Rechts geringd met een gele en blauwe ring (geel boven), links met een blauwe, met daaronder een rode vlag. Op internet vond ik gegevens over een lopend onderzoek naar grutto's door middel van kleurcodes, geleid door Jos Hooijmeijer, Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Het project probeert, onder gezag van de bekende 'weidevogelprofessor' Theunis Piersma meer duidelijkheid te krijgen over een aantal vragen rond de achteruitgang van onze grutto als broedvogel. Het onderzoek maakt ook gebruik van satellietzenders. Onderzoekers volgen de vogels tot diep in Afrika (Soerink, 2017).

Gedecoreerde jongedame

Naar aanmelding van mijn 'vondst', kreeg ik een tweetal reacties.

De eerste van Hooijmeijer met een overzicht van meldingen van betreffende grutto met de codenaam R3BRLB, gevolgd door een enthousiaste uiteenzetting van degene die de ringen en vlag had aangebracht:

Beste Carel,

Dank voor het doorgeven van een door mij geringd gruttokuiken. Zoals je ziet was zij al 27 dagen oud toen ik haar ving.

Ze kon al helemaal vliegen, maar landde in de sloot. Soms moet je zelfs zwemmend je kuikens bemachtigen, maar

met leuke resultaten. Als ze in Eemnes broedt, is het wel een grote verplaatsing. We wachten af. Hierbij de foto's toen het nog een kuiken was.

Dank, Astrid Kant

Zij wist onlangs te melden dat dezelfde grutto enkele weken later opnieuw was gemeld uit de Eempolder, namelijk op 20 april door Hans Nieman.

Blijkbaar is de vogel er dit broedseizoen gebleven. Het overzicht laat een aantal opmerkelijke zaken zien. R3BRLB werd 'gevlagd' op 9 juni 2014 in de Polder Vijfheerenlanden Noord bij Vianen. Ruim een half jaar

later werd ze gezien in Portugal, Porto Alto (een gebied met natte rijstvelden) door een specialist: Haije Valkema, verbonden aan de RUG. Hij treft de vogel opnieuw in die omgeving op 4 februari 2016.

Er volgen die maand nog

Grutto R3BRLB

Carel de Vink

waarnemingen op 10 en 16 februari in hetzelfde gebied, door collega's van Haije. Na een stilte van een half (broed-?) jaar komt er een melding van Spaanse bodem: 9 augustus Isla Major, Veta la Palma door een Spaanse waarnemer.

Opnieuw wordt de vogel daarna door een Nederlandse onderzoeker gemeld uit Porto Alto (ten NO van Lissabon; 12 februari 2017).

Op 5 maart zit de vogel in de uiterwaarden bij Everdingen, langs de Lek, waarna ze dus koers gezet heeft naar de Eempolder om door mij gefotografeerd te worden; voorzien van bijzondere versierselen. Opvallend was dus de plaatstrouw in wintergebied van deze grutto-dame. En dat deze manier van 'stigmatisering' in korte tijd tot zoveel vervolgmeldingen geleid heeft. Dat was in nog hogere mate het geval met een volgende grutto. Van Dick Jonkers kreeg ik, naar aanleiding van een opmerking van mijn kant, de volgende gegevens toegestuurd.

Kampioen terugmeldingen?

Grutto R3YYLY, geringd op 7 mei 2008 door Frank Majoor; 13 dagen oud, Nijkerk, Polder Arkemheen. De eerste terugmelding komt prompt van iemand die we al eerder tegenkwamen: Astrid Kant ziet de vogel enkele weken later terug op 28 mei bij de Keersluisplas, Oostvaardersplassen, Lelystad. Het duurt drie jaar voor er op augustus 2011 door een Spaanse waarnemer melding gemaakt wordt van deze grutto in Huelva, Parque Natural de las Marismas del Odiel. Een van zijn landgenoten ziet R3YYLY opnieuw daar op 26 augustus, datzelfde jaar.

De volgende waarneming komt uit onze regio: Maatpolder Eemnes, 3 april 2012 (René Faber), gevolgd door Eemdijk, Zwarte Noord (Hans van Muiswinkel). Hun namen komen we vervolgens bij herhaling tegen in de volgende jaren. Maar eerst keert de vogel voor de winter terug naar de Marismas, Spanje: 27 juli en 10 augustus 2012 en El Rocio, Lucio de Mari Lopez, nabij het bekende natuurgebied Doñana (28 december).

Het voorjaar brengt de gekleurde

grutto terug in Eemland: Maatpolder (21 maart 2013) en Bickerspolder (23^e). Heeft de vogel hier jongen grootgebracht? In ieder geval is hij op 14 juli 2013 alweer terug in de Marismas, waar hij tot 31 oktober wordt gezien door Britse en Nederlandse onderzoekers, waaronder projectleider Hooijmeijer. Theunis Piersma vindt de vogel terug in Veta La Palma, maar dan bijna een jaar later: 11 oktober 2014. Een internationale groep vogelaars neemt de vogel waar op een niet nader benoemde plaats, meer noordelijk in Spanje op twee data in februari 2015. Verdere voorjaarswaarnemingen ontbreken dat jaar.

De eerstvolgende melding komt van een Spanjaard, die de vogel weer in de Marismas ziet op 21 september 2015. Er duikt een naam op die ook bij de andere grutto op de waarnemerslijst stond: Haije Valkema meldt R3YYLY op 3 data in november bij Veta la Palma. Op 31 januari 2016 zien hij en Hooijmeijer hem daar nog. Er valt weer een leemte gedurende de lente, maar op 12 en 28 juni wordt hij op diezelfde plaats gemeld door een Spaanse waarnemer.

Uit de waarneming van Galama (26 en 27 oktober) blijkt dat de vogel er de rijstvelden bezoekt. Dat doet hij ook, maar dan in Portugal (Porto Alta, de favoriete winterplek van de andere grutto!) op 20 februari. Om op 8 juni 2017 in de Noord- en Zuidpolder te Veld, Eemnes te verschijnen in het kijkerbeeld van Dick Jonkers.

Conclusies

Opvallend is het grote aantal terugmeldingen van beide vogels: respectievelijk 10 in 4 jaar en 30 in 10 jaar. Het systeem van kleurmarkering (ringen, vlaggen) in combinatie met de lange stelten van de grutto lijkt te werken. Toch wordt er geen uitsluitend verkregen over de plaats waar deze beide grutto's broeden, al geven de herhaalde waarnemingen in de Eempolders wel een indicatie. Op grond van twee individuen kunnen we natuurlijk geen harde conclusies trekken, maar het feit dat beide niet in hun geboortestreek werden

teruggezien, zegt mogelijk iets over de aantrekkingskracht van Eemland. Aan de geschiktheid van hun geboortegrond zal het niet gelegen hebben dat beide vogels verhuisd zijn. Astrid Kant meldt voor dit jaar een recordaantal jonge grutto's bij Vianen.

Een stevige conclusie lijkt toch wel het verschijnsel dat beide vlagdragers dankbaar overwinteren in rijstvelden, viskwekerijen en min of meer beschermd natuurgebied in de zuidwesthoek van Europa. Wel heeft elk zo zijn eigen voorkeur. Ook lijkt de conclusie voor de hand te liggen, dat ze nauwelijks meer dan vier maanden in hun broedgebied in Nederland verblijven. Immers, de vroegste melding van vaderlandse bodem is van 5 maart en de laatste van 28 juni, terwijl de vogels al in juni (de 12^e als vroegste datum!) terug kunnen zijn op het Iberisch Schiereiland.

Na februari zijn er geen terugmeldingen meer uit het winterkwartier. Mogelijk treffen ze elkaar voor die tijd af en toe in Veta la Palma, een uitgestrekte biologische viskwekerij in moerasland nabij Sevilla of in Portugal, Porto Alta. En wie weet, komen ze elkaar ook gewoon tegen in een van de weilanden of plasjes waar onze weidevogelbeschermers actief zijn, in de polders bij de Eem.

NB: Melden van kleurring dragende grutto's: j.c.hooijmeijer@rug.nl

Literatuur:

Soerink, L., 2017. Uitgeputte grutto's stranden in de Sahara. Vogels 01/2017: 9-13.

<http://www.juntadeandalucia.es/medioambiente/servtc5/ventana/mostrarFicha.do;jsessionid=8B7573473A2A96E4A2819AB72991EAB2?idEspacio=7393>

Westbroekse Zodden

Trillend laagland, jagende vogels

Ronald Hermsen

Je kunt er een film mee openen, met de aanblik van de Westbroekse Zodden. Tenminste, zoals het land er op vrijdagavond 16 juni bij ligt: een prachtige zomerse avond met strijklicht, dat de vormen scherp neerzet en kleurschakeringen volledig tot zijn recht laat komen.

Maar in deze idylle vinden veldslagen plaats. Dat was vroeger al zo, vertelt Hedwig Schoorlemmer, die samen met Margreet Bijpost de excursie leidt.

Op 26 december 1481 woedde hier de Slag bij Westbroek tussen de legers van het prinsbisdom Utrecht en de Staten van Holland enerzijds en de Utrechtse burgers en opstandelingen in het andere kamp. Het was een van de laatste veldslagen tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten.

Idylle

En nog altijd vinden er 'veldslagen' plaats. Tussen de boeren- en gierzwaluwen, die elegant maar scherp boven onze hoofden zwieren en alle voor ons onzichtbare insecten, die ze vloeiend najagen.

En tussen de visdiefjes, die subtiel duikend hun kostje bij elkaar zoeken en de vis, larven, kreeften en insecten in het water. De kleine mantelmeeuwen

Visdiefje

lijken het makkelijk te hebben vanavond. Ze zwermen duikend en buitlend achter de tractor van de grasmaaiende boer, loerend op vermorzelde lekkernijen.

Ook de bruine kiekendief laat zich laag glijdend mooi bekijken in het strijklicht van de vooravond.

Voor ons een idylle, "Holland op zijn mooist", zegt één van de elf excursiegenoten, waarin tal van stille gevechten woeden.

Moerasland

De Westbroekse Zodden is een polder van ongeveer 52 hectare ten westen van Westbroek (Utrecht). Zodde betekent laag en moerassig land. Wat klopt, bij regen kan het hier behoorlijk zompig zijn.

Bij de turfwinning ontstonden petgaten: langgerekte plassen en brede sloten.

Op de tussengelegen legakkers werd het veen gestort. Na verloop van tijd groeiden de petgaten dicht, drijfkillen van waterplanten groeiden vast aan oeverplanten en vormden zo trilveen.

De iets hoger gelegen, drogere delen werden door boeren als hooiland gebruikt. Door het turfsteken en maaien ontstond een open landschap met veel water.

Sinds 1991 wordt het gebied beheerd door . Door het kappen van het moerasbos en het scheppen van open water ontstonden er rietvelden en schraallanden .*

Bert Bos

Een deel van het gebied is opengesteld, op het Bert Bospad kun je erdoorheen lopen. Bert Bos (1946-1996) was boswachter in de Vechtstreek.

Het naar hem vernoemde pad is bijna vier kilometer lang en loopt van de Kerkdijk in Westbroek naar de Kanaaldijk bij de Egelshoek (en voor wie wil ook andersom).

Bijkomend voordeel: verdwalen is onmogelijk, wel kun je in een kleine cirkelgang weer teruglopen naar je beginpunt – prettig voor wie met de auto komt. De verschillende biotopen, moerasbos, open land en water, zorgen voor een verscheidenheid aan vogels.

Roerdomp

Naast de al genoemde vogels horen en zien we volop rietzangers en rietgorzen aan de met riet begroeide waterkanten en horen we de kleine karekiet. Op de buizen in het water – een landaanwinningproject – zitten wat aarzelend wippende, jonge witte

Hugo Weenen

Zijn lage 'woemp-woemp' hebben we niet gehoord, maar hé, is een idylle ooit compleet? Nou... een op libellen jagende boomvalk had zeker nog iets aan het plaatje toegevoegd. Dat deze zich niet liet zien, nemen we de gidsen beslist niet kwalijk. Al met al een prachtige avondexcursie!

kwikstaarten om zich heen te kijken. En je kunt dan wel weten dat de roerdomp hier voorkomt, maar horen of zien is weer iets anders.

Roerdomp

Hugo Weenen

*Bron: Wikipedia

**Overgenomen uit: Vogels kijken.

Alle driehonderd Nederlandse vogelsoorten, Kester Freriks, Athenaeum-Polak & van Genneep, Amsterdam 2009

Ooievaar

Hugo Weenen

Toch, op de valreep krijgen we een prachtig zicht op de grote, geelbruine domphoren, reiddomp, butoor, rommeldoes – zoals zijn bijnamen luiden – terwijl hij langs ons vliegt en verderop in het riet landt.

Jan Wolkers schrijft over deze vogel in zijn Boekenweekgeschenk Zomerhitte: "Als je roerdompen moet fotograferen moet je zelf bijna een roerdomp worden". En verder: roerdompen zijn de schuwste vogels en je zou een gestalte van riet moeten zijn om deze nachtelijke moerasvogel te kunnen aanschouwen, bij voorkeur 's morgens wanneer de duisternis taant.**

Gooise Vogels

Weet u het nog? Ons jubileumboek Gooise Vogels ligt klaar voor alle leden. Dus vergeet niet uw gratis exemplaar op één van de verenigingsavonden op te halen. Voor ieder lid is 1 gratis boek beschikbaar.

Maar..., u moet het boek wel afhalen voor 31 december 2017. Daarna is het niet meer gratis voor u beschikbaar.

U weet pas wat u mist als u het boek in handen heeft en u wilt het zeker niet missen. Dus haal het op en geniet van de vogels die in het Gooi voorkomen en door een keur van schrijvers uit eigen kring beschreven zijn. Natuurlijk zijn de foto's in het boek ook allemaal van eigen leden.

Afhalen dus vóór 31 december 2017!

GEDICHTEN

De vogels

Er waren altijd vogels in je tuin.
We keken hoe de dikke duif kwam baden
en in de vijver daalde, steen voor steen.

Aanvankelijk was je net als ik verlegen;
de vogels hielpen ons er overheen,
de vogels, ja maar die toch niet alleen.

Wat dan? Het kattedwaad dat we
verzonnen,
wanneer je vrouw op het gazon verscheen
en van het puurst geluk je ogen glommen?

of 't samenzitten als de zon verdween,
de vogels slechts bij tussenpozen zongen
en niet meer tegelijk, maar één voor één?

Ed. Hoornik

Uit: Verzamelde gedichten, uitgeverij
Meulenhoff, Amsterdam.

De koekoek

De koekoek is de oudste herinnering.
Vreemd, dat er een tijd was,
nauwelijks een halve eeuw geleden,
dat een jongetje met 'n strooien zonnehoed
nog eerbiedig benaderd werd
door een oude dijkwerker, die in zijn vuisten
een dikke grijze donzen vogel hield.
'Hier jongeheer, voor in uw mandje.'
'Dank je Job.' En de jongeheer, 'n jaar of vier,
wandelde met het mandje langs de dijk
naar een sneeuw wit huis aan het eind
van de zonnige wereld,
enkel madelieven, zuring en ereprijs.

De jonge koekoek ging natuurlijk dood
en het verdriet was groot, maar de warmte
is gebleven, en het kind, en de oude Job,
telkens als het scherpe snerpen klinkt
van een hongerige jonge koekoek,
ergens in het riet.

Hans Warren

Uit: Betreffende vogels (1974).
Uitgeverij Erven Thomas Rap, Amsterdam

Excursie Horsterwold

Hedwig Schoorlemmer

25 mei Hemelvaartsdag stonden acht mensen om 5:30 uur klaar om te gaan wandelen in het Horsterwold onder leiding van excursieleiders Frank van de Weijer en Poul Hulzink.

De tocht ging door een prachtig landschap, zeer groen en vruchtbaar, met afwisselend stukken bos, meer open gebied met veel verspreid struweel en waterpartijen.

De meidoorn was net uitgebloeid, Gelderse roos en hondsroos bloeiden volop. Gelukkig werden we niet door de menshoge brandnetels gevoerd maar grotendeels over een fijn breed pad of over stukken waar door de Konikpaarden het gras kort gehouden was.

Alles bij elkaar een relaxte wandeling van 6,6 km. Zeker in het begin was de zang overweldigend, blij dat we de zanglijsters en zwartkoppen niet hoefden te inventariseren, geen

beginnen aan. Ook veel tjitjaffen, fitissen en later vinken.

Tijdens de tocht werden we keer op keer verrast door de vogelwereld ter plaatse: een zanglijster die een tureluur nadeed; een spotvogel met het gepiet van een scholekster op het repertoire; een zwartkop die het gekwebbel van de tuinfluiter wel heel lang volhield en op de valreep nog een merel met een zeer goed gelukte wielewaal.

Gelukkig waren er ook vogels die gewoon zichzelf waren. We genoten op meerdere plekken van de zoete zang van de zomertortel, één liet zich prachtig zien in een dode boom en deed daarna een mooie baltsvlucht. In elke struik zat een grasmus zijn krassend liedje te zingen, we hoorden de baltsroep van een vrouwtje koekoek en zagen daarna het paar elkaar achtervolgen in de lucht.

We bewonderden kleine karekiet, kneu, putter en groenling mooi close-up in de zon. Ook een ijsvogel die eigenlijk te lang te netjes stil voor ons zat; bij nadere bestudering leek hij iets aan zijn ogen te mankeren. Hem sterkte gewenst.

Om 10:30 uur waren we weer terug bij de auto's. Al met al een prachtige ochtend, bedankt Poul en Frank! De echte wielewaal houden we tegoed voor volgend jaar.

(Voor wie op eigen houtje nog een keer wil gaan, er zijn twee parkeerplaatsen op de Flediteweg Zeewolde, Frank zei dat er over een maand ook veel vlinders en libellen te zien zijn).

Hedwig Schoorlemmer

Op excursie naar het Bargerveen in Drenthe

Dick A. Jonkers

Sylvia, Carel en Dick

Paul Keuning

Op zaterdag 24 juli was het weer zover. Drie excursieleiders, Kees Tegelberg, Frank van de Weijer en de auteur, stonden 's ochtends om 5.00 uur paraat om het verwachte grote aantal deelnemers op te vangen dat jaarlijks mee op pad gaat naar het Drentse hoogveenreservaat Bargerveen.

De desillusie was groot, toen slechts vier personen kwamen opdagen.

Naar de oorzaak van de geringe deelname konden we slechts gissen. Was de weersvoorspelling de oorzaak, die regen en krachtige wind aankondigde?

Bij de aankomst op het parkeerterrein aan de Zuidersloot zo'n twee uur later gaven soorten, zoals wielewaal en grauwe vliegenvanger, blijk van hun aanwezigheid. Dat was mooi meegenomen, want die zouden we tijdens de excursie niet meer signaleren.

Het Bargerveen, dat een moerassig hoogveen behoort te zijn met veel

grote bijna uitgedroogde vlakten met hier en daar ondiep water.

Neerslag

Niet zo vreemd. De totale hoeveelheid neerslag in de lente was ver beneden de normale waarden geweest en mei was de droogste maand ooit. Geen gunstige situatie dus voor bijvoorbeeld watervogels en steltlopers.

Het ontlokte de uitspraak, dat we beter turf konden gaan graven. Desondanks zagen we kans in de schaarse delen met wat dieper water hier en daar enkele geoorde futen en dodaarzen in de kijker of het telescoopbeeld te krijgen. Bij de ganzen viel een paartje Canadese ganzen met jongen op. Van de eenden waren nogal wat bergeenden aanwezig, al dan niet met jongen. De krachtige wind was de reden voor het vrijwel ontbreken van roofvogelsoorten. Een enkele bruine kiekendief schommelde rond; van de buizerd werd slechts één exemplaar waargenomen. De talrijkste roofvogel in het Bargerveen, de boomvalk, schitterde door afwezigheid; van zijn

water, bood deze keer een volkomen andere aanblik dan anders. Hoe zo plas dras, het geheel was vrijwel uitgedroogd, op een enkele grote diepe plas en dito brede sloten na. Er lagen

Icarusblauwtje

Paul Keuning

belangrijkste prooidieren in het gebied, de libellen, zijn er maar heel weinig gezien.

Wat wil je met zo'n wind. Een waterral verraadde zijn presentie door zijn gekrijs.

Steltlopers

Met de lage waterstand veronderstelden we dat er zich vrij veel soorten steltlopers op de modderig gebleven terreindelen zouden ophouden. De trek vanuit de ver noordelijk van ons land liggende broedgebied was namelijk al begonnen. We zagen slechts eenlingen van onder meer de zwarte ruiter, de groenpootruiter en een enkel witgatje.

Door het voortdurend met de telescoop afzoeken van modderige plekje zagen we kans op grote afstand foeragerende kleine en bontbekplevieren toe te voegen aan de lijst. Van de kokmeeuw, normaliter talrijk aanwezig, zagen we er heel weinig! Een verdwaalde visdief vloog langs. Leuk waren de waarnemingen van zo'n tien vliegende koekoeken. Dubbeltellingen zijn niet uitgesloten, omdat zij zich voortdurend verplaatsten.

Gierzwaluwen

De topper qua aantal waren de gierzwaluwen. Hiervan zijn er vele honderden gesignaleerd, die boven het Bargerveen hun voedselvluchten uitvoerden.

Het zou interessant zijn om te weten wat de herkomst van deze vogels is. Hadden zij hun nestelplekken met jongen in Emmen, de dichtstbijzijnde grote gemeente of kwamen zij van nog veel grotere afstand? Van de kleine zangvogels viel weinig zangactiviteit te bespeuren. Enerzijds was de datum van de excursie laat in het broedseizoen, anderzijds was het weer ook niet al te gunstig. Na de lunch begon het te miezeren, later af en toe overgaand in wat hardere regen. Eén van deelnemers: "Dit is een nat uur in de natuur!" Gelukkig weerhield dit de boeren-, huis-, en- oeverzwaluwen er niet van om te blijven foerageren. Ook boom-, en graspiepers en roodborsttapuiten lieten zich gelukkig meer dan andere zangers horen.

Fitis

Paul Keuning

Grauwe klauwier

Op één exemplaar na gaf de grauwe klauwier ook niet thuis. Het is één van de soorten die je vaak tegen komt in het gebied, en waaraan het samen met de nachtzwaluw zijn bekendheid te danken heeft. Het voert te ver om al de soorten te noemen, die zijn gezien of gehoord. Wie ook wil genieten van de

blauwborst, spotvogel, sprinkhaanzanger en braamsluiper moet maar eens meegaan op een volgende excursie. Deze leverde, ondanks het mindere weer toch maar liefst tachtig soorten op. Daar doe je het niet om, maar dit geeft wel aan hoe rijk het vogelleven is in het Drentse Bargerveen.

Straatjongens₂

Bij zo'n aanhef verwacht je geen stukje over vogels. En toch gaat het hier over vogels. En wel over de straatjongens onder de vogels zoals ze dat in de Baarnsche Courant van 21 april 1922 schreven. Een bijna honderd jaar oud artikeltje in de krant met nog altijd een zekere actualiteit. Helaas wel een andere actualiteit dan destijds werd bedoeld. ₂

Sprak men toen nog van zwermen muss(ch)en die de zaadjes weg kaapten en zelfs over teveel muss(chen). Jammer genoeg zijn die uitspraken volledig achterhaald. Zeker de uitspraak dat er te veel van de nuttige vogels waren doet geen opgang meer. We moeten heden ten dage constateren dat hun aanwezigheid eerder schaars dan te veel is. ₂

Soms verlang je terug naar de tijden van weleer. Maar niet alles van vroeger was beter. Wellicht de vogelstand wel. Er blijft gelukkig altijd iets te wensen. ₂

Ton van den Oudenalder₂

Vogelen onderweg naar het werk

Mieke Pieren-Olijhoek

Sinds ik wat fanatieker aan het vogelen ben, kan ik niet meer gewoon onderweg zijn... overal zijn immers vogels te horen en te zien. Zo ook tijdens mijn ritjes op de fiets naar het werk in Huizen.

Omdat de hond mee gaat maak ik een ruime omweg. Via rustige paden fiets ik in een half uur naar mijn werk. Onderweg zie en hoor ik van alles, in het vroege voorjaar ben ik blij als in het Bad Vilbelpark de lijster weer zijn imitaties ten gehore brengt. Ook de roodborstjes zingen dan al, net als de heggenmus. Deze laatste zag ik een keer samen met een vrouwtje op de grond een paringsdans uitvoeren.

Toen kon ik echt niet verder hoor en moest ik ze even de tijd geven om dat af te maken. Het vrouwtje bukte en draaide als een malle met haar staart in het rond. Leek wel een propeller. Manlief sprong eromheen. Enfin, de paring vond plaats en hups, daar vlogen ze weg. Dat was een leuke ontmoeting!

In de singel zwemmen wilde eenden, meerkoeten, waterhoentjes en af en toe is er een aalscholver aan het vissen. Ook staat er vaak een blauwe reiger aan de kant. Een keer was er een grote zilverreiger present! Op de bruggetjes staat vaak een rijtje kokmeeuwen in het gelid. Tja, ik moet er toch langs, dus hup daar gaan ze.

Ik zie hier ook best vaak een sperwer of buizerd, dat hoor je al aan al het tumult in de bomen... er is gevaar! Eenmaal zag ik een roofvogel (havik?) die een houtduif had geslagen. Hij werd achterna gezeten door een sperwerman, dat was 'wild west' in het park.

Bij de vijver achter de weg 'het Merk' heb ik al heel vaak ijsvogels waargenomen. Toch altijd een

Oovertwaluw

Hans Hover

verrassing als je die hoort roepen en dan ook ziet zitten of over het water ziet scheren. Zo blauw!

Wat verderop in het stadspark zag ik ter hoogte van het 'Sleutelmanneltje' dagenlang een Prachtrosella parkiet! Op een dag was hij weg, tja, er broeden daar in de buurt sperwers, die hebben hem ook gezien denk ik. Op de voetbalvelden is in de winter vaak een buizerd naar wurmen en dergelijke aan het zoeken. Goedemorgen buizerd, ben je daar ook weer? Op diezelfde velden zie ik ook de grote lijster huppelen en dit voorjaar voor het eerst ook vaak een scholekster.

Bij de kinderboerderij misten ze steeds vaker een loslopende kip. Het waren net de tien kleine negertjes, het ging door tot ze allemaal op waren. De schuldige was een havik. Ik zag hem vaak in een boom langs het weiland zitten, "zal ik die, of vandaag maar die". Bij het vijvertje achter de kinderboerderij vlogen een zomerlang een aantal ijsvogels, vermoedelijk een broedgeval! Waar ze zaten met hun nest hebben we helaas niet kunnen ontdekken.

Af en toe ga ik op een mooie zomerochtend extra vroeg weg zodat ik even bij de groeve Oostermeent op bezoek kan bij de oovertwaluwen. Heerlijk om die te kunnen bekijken, en vooral dat geluid!

Er is een watertje en daar zag ik eens een koppeltje kleine plevieren en een bontbekplevier. Maar er zit ook vaak een grote lijster in de buurt. De roodborsttapuit en graspieper zitten er, net als de Kievit en de scholeksters (en de familie Ree, maar dat zijn geen vogels, maar ook erg mooi hoor). Op de Woensberg roept vanaf april de koekoek.

Langs een pad in het park zit in een boom een gat. Best wel laag, op zo'n 80cm. Daar broedt ieder jaar een grote bonte specht. Als er jongen zijn hoor je ze luid en duidelijk roepen. Mijn hond hoort ze ook!

Vlakbij de Gemeenlandslaan hoor en zie ik vaak goudvinken.

Omdat de hond tussen de middag ook even uit moet loop ik dan nog een klein rondje park. Op een dag, in januari, was er ineens een heleboel kabaal boven mijn hoofd. Kraaien, kauwen, gaaien, meeuwen alles zat achter een wel heel grote vogel aan, die laag over me heen vloog en in een boom achter de huizen ging zitten. Wat was dat? Het leek wel een oehoe! Jammer genoeg moest ik weer terug naar mijn werk. Ik heb nog wel een medevogelaar gebeld. Die is gaan kijken. De vogel heeft er tot 's avonds 19.30 gezeten. Al die tijd gingen de kauwen tekeer. Toen vloog hij weg, richting Woensberg. En hij was echt HEEL groot, dus een ...?

Tot zover mijn belevingen onderweg naar mijn werk.

Merelpraat (boekbespreking)

Dick A. Jonkers

De merel, die door de meeste mensen vaak lijster wordt genoemd, behoort samen met de (huis)mus tot de bekendste vogelsoorten van ons land. Het verspreidingsgebied over de wereld is enorm. Het strekt zich uit van de Azoren tot in Oost-China. Er zijn minstens achttien ondersoorten vastgesteld. Ondanks de zeer grote bekendheid in ons land was er vreemd genoeg tot nu toe nog nooit een monografie verschenen.

De auteur (Wijnhoven H.) raakte er na jaren 'merelmonomanie' door begeistert. Hij verzamelde materiaal uit bijna 400 (!) publicaties. De soort lijkt een rolmodel te zijn, dat gebruikt kan worden voor niet al te langdurig veldonderzoek om veronderstellingen te kunnen toetsen. Een soort gevederd proefkonijn, dat lijkt te passen in het rijtje van onder meer fruitvlieg en zebra-vink.

In het hoofdstuk 'Merelwereld' wordt uitvoerig de wetenschappelijke indeling van de merels beschreven. Gelukkig is deze taaië kost een uitzondering. Een greep uit de inhoud levert tal van weetjes op. Er is aandacht voor de natuurlijke vijanden als gaai en ekster. In 'Groot schorem' wordt ingegaan op

de relatie met laatstgenoemde. Bij 'Klein tuig' op de parasieten en het usutuvirus. 'Mereltaal, alleseter en het zwarte peloton' bevatten eveneens veel informatie. 'Eieren en nesten' eveneens, met onder andere dat in merelnesten zeer zelden koekoekseieren worden gedeponeerd. Ook aan zijn consumptie wordt aandacht geschonken. Het uitgebreide speurwerk in de literatuur heeft heel wat boeiends opgeleverd en maakt het geheel tot een soort naslagwerk. De merel is een van de vogelsoorten,

die zich in de bebouwing heeft gevestigd en zich daarbinnen heeft aangepast.

Van origine is het een bewoner van bossen en struwelen. De schrijver neemt de lezer ook mee in zijn eigen beleving van de merelwereld. Hij is erin geslaagd de zeer vele publicaties van anderen, waaronder onderzoekers te ontsluiten en onder te brengen in een plezierig en goed leesbaar geheel.

Wijnhoven, H. (2017):
De merel. 21 x14,5 cm.
Integraalband, 256 bladzijden.
ISBN 978 90 450 3395 2.
Atlas Contact,
Amsterdam/Antwerpen.
Prijs € 21,99.
Ook als e-book verkrijgbaar.

Wat zien ik?

Dick A. Jonkers

Achternvolging van een koekoek

Toen ik op 4 juli tijdens een fietstocht langs de Vecht bij Loenen aan de Vecht kwam, viel mijn oog op een groepje vogels dat aanvallen uitvoerde op een andere vogel, die aan een slanke roofvogel deed denken.

Het was geen predator, want dan zou

de situatie anders geweest zijn en de predator zijn prooi achtervolgen. Toch was er paniek in de tent. Het bleek een koekoek te zijn die zich niets aantrok van zijn belagers en onverstoord verder vloog over de struiken en boompjes langs de weg. Koekoeken vertonen parasitair gedrag in nesten van zangvogels. Vogels beseffen dat

hij in de omgeving van hun legsels niet te vertrouwen is. In dit geval begeleidden merels en zanglijsters hem tot het 'gevaar geweken' was. Merels is bekend dat zij tot in augustus nesten met eieren kunnen hebben. Zanglijsters is dat tot in juli. Dit kan het door mij vastgestelde gedrag verklaren.

De alarmerende vogels konden natuurlijk niet weten dat deze vogel al op trek was en hun legsels dus geen gevaar liepen.

Op tilt gaan zonder de aanwezigheid van een broedsel lijkt mij weinig zinvol.

Ontvangen literatuur

Paul Keuning

Dutch Birding jrg. 39 (3) 2017

Tijdschrift over palearctische vogels. Bijna 40 pagina's over bijzonder zeldzame vogels in onze gematigde streken door M. Haas. 'Extremely rare birds in the western Palearctic update 2009-16'. M. Cruz-Flores, T. 'Mililão 'Bulwer's Petrel at Kressbachsee'. Verder een 'Blauwe rotslijster op Vlieland in april 2017'.

De Dompheorn jrg. 52(2) juni 2017

Tijdschrift Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden (omgeving Leerdam en Lexmond). Dick Kerkhof bespreekt alle inheemse orchideeënsoorten, verder beschrijft R. Wiering de zwarte roodstaart.

De Kieft jrg. 10(2) juni 2017

Vogelbeschermingswacht 'Zaanstreek'. Marcel Boer vraagt zich af of alle vogels kunnen zingen. "Nee", is het antwoord. Om tot de zangvogels gerekend te mogen worden, moet aan twee voorwaarden voldaan zijn. Allereerst moet de vogel over een vogel-spraakorgaan (syrinx) beschikken. Verder hoort een zangvogel drie tenen voorwaarts gericht te hebben en een naar achteren, waarmee een boomtak omklemd kan worden. Daarom zijn de wulp en de grutto geen zangvogels. De helft van alle vogels is maar zangvogel. Kraaien en gaaien worden wel tot de zangvogels gerekend, maar de roerdomp weer niet (geen syrinx). Jurrian Boutsma onderzocht samen met Ben Koks het dieet van de velduil aan de hand van 250 verzamelde braakballen.

Mooi geïllustreerde reportage van Wim Smeets over Sri Lanka. Ed Staats 'De Zaanse oeverwaluwen in 2017', een tussenstand.

De Kruisbek jrg. 60(2) april 2017

Vogelwacht Utrecht. Mark Grutters 'Gierzwaluwen in Amersfoort'. Door herinrichting zijn verschillende kolonies verloren gegaan. Dit wordt grotendeels gecompenseerd door ingebouwde nestkasten bij nieuwbouwprojecten. Sjeff ten Berge 'Raven op de Amerongse Berg', op het laatste

Witte kwikstaart

Hans Hover

moment heeft Staatsbosbeheer de rust weten te bewaren rond een Douglas, een spar, waarin de raven broedden.

De Tringiaan jrg. 40(2) juni 2017

Jan Hoving heeft het stokje overgenomen bij de controle en het ringen van kerkuilen. Nog geen eindresultaat voor 2017. Wel een kerkuilenoverzicht voor de provincie Noord-Holland: het totaal aantal jonge kerkuilen is toegenomen van 215 (2015) tot 168 (2016). Truus van der Chijs schreef over de broedvogelinventarisatie in de duinen bij Sint Maartenszee: onder de 33 soorten veel fitissen (20), 9 kneuen en 7 tijffjaffen.

De Veldpost maart 2017

Vrijwilligersblad van Staatsbosbeheer. Verhelderend artikel over de Wet Natuurbescherming. Deze wet komt in de plaats van drie voorgaande natuurwetten. Op 'wild' mag gejaagd worden. De houtduif mag daardoor van 15 oktober tot en met 31 januari worden geschoten.

Zeldzame soorten, zoals de patrijs zijn van de lijst met bejaagbare soorten afgehaald. Compensatie van natuur is niet meer nodig, wanneer bomen op de hei gekapt worden om dit landschap in de oorspronkelijke staat terug te brengen.

Het Vogeljaar jrg. 65(2)

Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming. Marcel Boer beschrijft in de serie Nederlandse vogelfamilies ditmaal de eenden. Tom Looij 'Vogelnesten op postzegels'. Rob Bijlsma 'Wanneer komt een boomarter te dicht bij het nest van een fluitjer?'

In het artikel van Franklin Tombeur over vogels in het olifantsgras in een Zeeuws-Vlaamse polder komen we veel te weten over het nut en de toepassing van het olifantsgras. Deze grassoort, die tot vier meter hoog kan groeien, vormt een ondoordringbaar woud en neemt veel CO₂ op. Maar hoe inventariseer je de hierin voorkomende vogels?

Vogels jrg. 37(3) 2017

Het blad van Vogelbescherming Nederland. Themanummer Stadsvogels.

't Zwaalfje jrg. 6(1)

Gerrit Huurneman 'De Kneu', die in Twente Tukker wordt genoemd vanwege zijn rode kop. Deze bedreigde soort houdt van rommelveldjes en braakliggende terreinen. Jos Korenromp beschrijft de kramsvogel als een gezellige wintergast.

Programma

Zaterdag 12 augustus, Tiengemeten

o.l.v. Dick Jonkers.
Vertrektijd: 8.00 uur vanaf NS Bussum Zuid.

We gaan rond het eiland lopen, na een spannende overtocht over het Haringvliet. Eten en drinken meenemen. En heb je een telescoop, dan komt die goed van pas. De verwachting is dat we om 3 uur weer terug zijn in Bussum.

Zaterdag 19 augustus, teken- en Kneu schilderexcursie

o.l.v. Johan de Koning.
Vertrektijd: 9.30 uur vanaf NS Bussum Zuid.

Wie tekent ziet meer en herinnert zich beter wat hij allemaal heeft gezien. Daarom gaan we op 19 augustus voor het eerst op pad met potlood en papier. De excursie is zowel bedoeld voor mensen die af en toe verzuchten 'Ik wou dat ik dat ook kon...' als voor tekenaars die vinden dat er op reguliere excursies te weinig tijd is om hun hobby's te combineren. Vogelaars met en zonder tekenervaring dus. We gaan naar Waverhoek en maken ter plekke veldschetsen.

Dat wil zeggen: we tekenen wat we zien, niet wat we weten. We maken een korte wandeling. Als we tijd hebben, rijden we nog naar het Landje van Geijssel. Als materiaal zijn pen (of potlood, of viltstift) en papier (of schetsboek) voldoende. Wie zin heeft kan ook kleurpotloden, aquarelpotloden, of een aquarelsetje met penseel of een water brush pen meenemen. Een lichte kijker is handig, evenals een schoudertas en een plastic zak om op te zitten. Een paar telescopen komen van pas. Ter plekke krijg je tips om de pennen in beweging te krijgen. Mail als je van plan bent mee te gaan met

i.d.k.@planet.nl. We verwachten rond 14.00 uur weer terug te zijn.

Zondag 27 augustus, Lauwersmeer

o.l.v. Poul Hulzink en Wouter Rohde.
Vertrektijd: 7.00 uur vanaf NS Bussum Zuid.

Het Lauwersmeer aan het begin van de najaarstrek belooft een hoop fijne waarnemingen. We gaan tegen de klok in (en dus met de zon in de rug) langs diverse hutten en kijkpunten. Tussen de middag nemen we een korte pauze bij een van de visrestaurants van Lauwersoog. We eindigen bij de Ezumakeeg. Waarnemingen uit het verleden zijn geen garantie voor de toekomst, maar we noemen toch de baardman, reuzenster, slechtvalk en kleine strandloper. We verwachten om 17.30 uur weer terug te zijn in Bussum Zuid.

Zaterdag 2 september, Vaarexcursie Naarden Vesting

Vertrektijd: 13.15 uur vanaf het Vestingmuseum in Naarden. Verzamelen voor het museum. Kijk voor de locatie op de website

Kneu

De kosten bedragen 10 euro. S.v.p. van te voren opgeven door een mail te sturen aan .

De vaartocht duurt 1½ -2 uur, na afloop is de opening van de VWG jubileumexpositie.

Zaterdag 2 september, Opening fotografie jubileumexpositie Naarden

Aanvang: 15.30 uur.

Opening VWG jubileumexpositie in het Vestingmuseum te Naarden. Kijk voor de locatie op de website . Vrij toegang tot het museum en expositie op vertoon van de uitnodiging die als VWG nieuwsbrief aan alle leden zal worden verstuurd.

Donderdag 21 september, Lezing 'De Spreeuw'

Aanvang: 20.00 uur, zaal open 19.30 uur.

NB. afwijkende locatie: De Drie Dorpen, 's-Graveland.

De lezing wordt verzorgd door Koos Dijksterhuis, auteur van het veelgeprezen boek 'De Spreeuw'.

Hans Hover

Vrijdag 29 september, Najaarsweekend Terschelling

Na een lange periode hebben we eindelijk weer een weekend op Terschelling voor de boeg. In de trektijd zal het eiland vol zitten met trekkende zangvogels en steltlopers. Deze keer gaan we niet wandelen, maar fietsen. Je kunt een fiets huren bij je aanmelding of je neemt je eigen fiets mee. We verblijven in West-Terschelling in het Stayokay hotel, waar we met 2 of 3 een kamer delen. De prijs bedraagt €112,50, excl. fietshuur en overtocht. Schrijf je bijtijds en vóór 1 augustus in, vol=vol. Aanmelden gaat met het inschrijfformulier op onze website.

Zondag 8 oktober, Openbare excursie trektellen

o.l.v. Dick Jonkers en Piet Spoorenberg

Tussen half zeven en half 11 zijn de tellers aanwezig op de trektelpost op de akkers in het Corversbos (voor een kaartje, zie onze website). Belangstellenden kunnen langskomen op een tijdstip dat hen uitkomt.

Zondag 15 oktober, Oostvaardersplassen

o.l.v. Antje van Slooten.
Aanvang: 8.00 uur vanaf NS Bussum Zuid.

In de trektijd is er van alles te beleven in de Oostvaardersplassen. Om 13.00 zijn we weer bij Bussum Zuid.

Donderdag 19 oktober Lezing Stadsvogels en in het bijzonder de Gierzwaluw.

Aanvang: 20.00 uur, zaal open 19.30 uur.

Locatie: Infoschuur.
Lezing door Koen Wonders en Gert de Jong (stadsecologen in Amsterdam) over de stadsvogels.

Zondag 29 oktober, Pier van IJmuiden

o.l.v. Wouter Rohde.
Aanvang: 8.00 uur vanaf NS Bussum Zuid.
We gaan naar de kust. Meeuwen,

Fitis

Hans Hover

zeetrek, watervogels en wind. Zijn er Jan-van-Genten? Kijk op zaterdagavond op de website of de excursie doorgaat: bij te harde wind kunnen we niet de Pier op.

Zaterdag 4 november, Eempolders

o.l.v. Dick Jonkers, Gert Bieshaar & Han Westendorp.
Vertrek 9.00 uur vanaf de Theetuin te Eemnes (parkeren langs de Te Veenweg Noord).

We gaan wandelen in de Eempolders. Zijn de ganzen er al weer? Om 12.00 uur zijn we weer terug.

Donderdag 16 november, Lezing Broedvogels in het Gooi.

Aanvang: 20.00 uur, zaal open 19.30 uur.

Locatie: Infoschuur.
De VWG inventariseert jaarlijks diverse gebieden op broedvogels. De trends en de dynamiek van broedvogels in het Gooi komen aan de orde. Inleidingen worden verzorgd door de werkgroep Broedvogelinventarisaties.

Zondag 10 december, Nijkerkernauw

o.l.v. Antje van Slooten en Poul Hulzink.

Vertrektijd: 8.00 uur vanaf NS Bussum Zuid.

In het Nijkerkernauw zijn er altijd vogels te zien. Er zijn luwe rustige plekken zonder pleziervaart, met eenden, ganzen, meeuwen en vaak steltlopers. Veel hangt af van het weer d.w.z. of de winter al is ingetreden. De wintergasten grote zaagbek, nonnetje en brilduiker laten zich dan zien. En in de polder zijn er wellicht al goudplevieren en diverse roofvogelsoorten.

Bekijk vooraf wat voor weer we krijgen en pas je kleding daarop aan. Het kan guur zijn aan de waterkant en in de polder. Om 13.00 uur zijn we weer terug.

Donderdag 14 december, Vogelzang in de muziek.

Lezing door Toon Oudshoorn.
Aanvang: 20.00 uur, zaal open 19.30 uur.
Locatie: Infoschuur.

Toon Oudshoorn heeft twee grote hobby's: muziek en vogels. We gaan luisteren naar de achtergronden van het gebruiken van vogelzang in westerse klassieke muziek, in popmuziek en in muziek van natuurliefhebbers. Vogelzang is in de loop der eeuwen een geliefde inspiratiebron geweest voor componisten van klassieke en popmuziek. Veel bekende en minder bekende componisten hebben de zang van vogels op de een of andere manier verwerkt in hun composities. Tot in de twintigste eeuw deden ze dit door de zang van vogels via muziekinstrumenten weer te geven (bijv. de koekoek in de Vier Jaargetijden van Vivaldi). Daarna konden ze ook geluidsopnamen in hun composities verwerken (bijv. The Beatles in Blackbird). Met de komst van de computer werd het zelfs mogelijk om het geluid van vogels te manipuleren. Het luisteren naar al deze composities leert ons veel over muziek, maar ook over vogelzang. In de lezing worden muziekfragmenten steeds vergeleken met echte opnamen van vogels.

Adressenlijst

Postadres VWG Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

Bankrekeningen Triodosbank rekening nummer: NL17 TRIO 0391 1047 99

t.n.v. VWG Het Gooi e.o., Bussum

Bestuur van de Vogelwerkgroep

Voorzitter	Piet Spoorenberg	Celebesstraat 36, 3742 DD Baarn	035-5436371	voorzitter@vwggooi.nl
Secretaris	Huub Casander	Vlie 30, 1273 WN Huizen	035-5259131	secretaris@vwggooi.nl
Penningmeester	Egbert Leijdekker	Dr. A. Kuyperlaan 18a, 1402 SC Bussum	035-6936093	penningmeester@vwggooi.nl
Subgroep Avifauna	Juun de Boer	Waldecklaan 35, 1213 XV Hilversum	035-6854573	avifauna@vwggooi.nl
Subgroep Excursies	Wouter Rohde	Prof. De Jongstraat 3, 1221 HX Hilversum	035-6422629	excursies@vwggooi.nl
Algemeen bestuurslid	p.m.			
Subgroep Vogelherkenning	p.m.			
Subgroep Communicatie	Ton van den Oudenalder	Floriszlaan 40, 3742MK Baarn	035-5432666	oudenalderr@casema.nl

Nuttige adressen

Lezingen en contactavonden zijn in de Infoschuur GNR, Naarderweg 103, 1217 GL Hilversum (bij de natuurbrug).

Vogelcursus	Francis Bakker	Schuttersweg 81, 1217 PW Hilversum	035 - 6560067,	cursussen@vwggooi.nl
Lezingen	Feiko Prins	Hindelaan 23, 1216 CS Hilversum	035 - 6217017,	lezingen@vwggooi.nl
Promotie en verkoop	Nel Huese	Elzenlaan 40, 1214 KM Hilversum	035 - 6248716,	promotie@vwggooi.nl
Bibliotheek en archief	Paul Keuning	W. Barentszweg 88, 1212 BN Hilversum	035 - 5268281,	pw.keuning@solcon.nl
Vogelziekenhuis Naarden	Erik Bruinning	Burg. J. Visserlaan 1, 1411 BR Naarden	035 - 6945658	
Buitenland excursies	Evert Constandse		035 - 5317565,	buitenland@vwggooi.nl
Fotowerkgroep	Hugo Weenen	Koggewagen 88, 1261 KD Blaricum	035 - 5241123,	fotografie@vwggooi.nl
Ledenadministratie	zie binnenzijde voorblad			
Redactie De Korhaan	zie binnenzijde voorblad			
Website www.vwggooi.nl	Dirk Prop		035 - 5253723,	webmaster@vwggooi.nl
E-mail nieuwsbrief	VWG aanmelden bij nieuwsbriefvwg@vwggooi.nl of via de website			
Vogelwaarnemingen	zie www.gooi.waarneming.nl			

Het **Dineke Sluijters Vogelfonds** financiert projecten voor vogelbescherming en studie: zie voor het indienen van projectvoorstellen de website van de VWG. Adres: vogelfonds@vwggooi.nl

Wergroepen Subgroep Avifauna	Coördinatoren	Telefoon	E-mail
1. Watervogeltelling	vacant		
2. Eempolder tellingen	Jan Mooij	035 - 5429725	mooij.noorman@planet.nl
3. Weidevogel nestbescherming	Gert Bieshaar/Frits During	035 - 5311002	g.bieshaar1@kpnplanet.nl
4. Tuinvogelonderzoek	Egbert Leijdekker	035 - 6936093	tuinvogelonderzoek@vwggooi.nl
5. Zwaluwenonderzoek	Dick Jonkers/Gert Bieshaar	035 - 5260456	dickjonkers@telfort.nl
6. Zwaluwkring Huizen	Mieke Pieren-Olijhoek	06 - 44101890	zwaluwen@vwggooi.nl
7. Zwaluwkring Ankeveen	Arda van der Lee	035 - 6562309	alder306@planet.nl
8. Zwaluwkring Hilversumse Meent	Pieter Schut/André van Soest	035 - 6936811	pieter.schut@planet.nl
9. Vogelringstation	Harry de Rooij	035 - 6289470	harryderooij@planet.nl
10. Nestkasten	Ronald Beskers	035 - 5387341	nestkastonderzoek@vwggooi.nl
11. Steenuilen	Frank van de Weijer	035 - 5311207	fh.vd.weijer@hccnet.nl
12. Kerkuilen	Harry de Rooij/Gerard Mijnhout	035 - 6289470	harryderooij@planet.nl
13. Roofvogels	Harry de Rooij	035 - 6289470	harryderooij@planet.nl
14. IJsvogels	Jelle Harder	035 - 6937858	jelleharder@hetnet.nl
15. Broedvogelinventarisaties	Dirk Prop/Piet Spoorenberg	035 - 5253723	broedvogels@vwggooi.nl

Coördinatieteam Avifauna: Juun de Boer (voorzitter), Jan Mooij en Dirk Prop

Voor ongelukken en/of problemen, die ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.

